ZAKON O NASLJEĐIVANJU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE
("Sl. novine FBiH", br. 80/2014 i 32/2019 - odluka US)

ZAKON O NASLJEĐIVANJU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

("Sl. novine FBiH", br. 80/2014 i 32/2019 - odluka US)

DIO PRVI

NASLJEDNO PRAVO

I. OPĆE ODREDBE

Ostvarivanje nasljednog prava

Član 1

(1) Nasljedno pravo u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija) ostvaruje se po odredbama ovog zakona.

(2) Ovim se zakonom uređuju pravila po kojima sud, drugi organi i ovlaštene osobe u Federaciji postupaju u nasljednim stvarima.

Predmet nasljeđivanja

Član 2

Nasljeđivati se mogu stvari i prava koja pripadaju fizičkim licima, osim onoga što se ne može naslijediti zbog svoje pravne prirode ili po zakonu.

Ravnopravnost u nasljeđivanju

Član 3

(1) Sva fizička lica su pod istim uvjetima ravnopravna u nasljeđivanju.

(2) Stranci su u nasljeđivanju ravnopravni s državljanima Bosne i Hercegovine.

Nasljeđivanje vanbračnih srodnika i srodnika iz potpunog usvojenja

Član 4

(1) Vanbračno srodstvo izjednačuje se u pogledu nasljeđivanja sa bračnim, a srodstvo potpunog usvojenja sa srodstvom po krvi.

(2) U slučaju potpunog usvojenja prestaju međusobna nasljedna prava usvojenika i njegovih potomaka sa njegovim srodnicima po krvi.

Pozivanje na nasljedstvo

Član 5

(1) Umrlo fizičko lice (ostavitelj) nasljeđuje onaj koji je njegovom smrću stekao nasljedno pravo (nasljednik).

(2) Svaka osoba sposobna je naslijediti ako zakonom nije što drugo određeno.

(3) Nasljedno pravo se stiče po odredbama ovog zakona, a na osnovu ugovora o nasljeđivanju, testamenta ili zakona.

(4) Nasjedno pravo se stiče u trenutku ostaviteljeve smrti. Sticatelj nasljednog prava može ga se po odredbama ovog zakona odreći, pa će se uzeti kao da ga nikada nije niti stekao.

(5) Ko je naslijedio ostavitelja, njegov je sveopći pravni sljednik.

Raspolaganje ugovorom o nasljeđivanju ili testamentom

Član 6

Ostavitelj može ugovorom o nasljeđivanju ili testamentom raspolagati svojom imovinom na način i u granicama koji su određeni u zakonu.

Ostavina bez nasljednika

Član 7

Smrću ostavitelja koji nema nasljednika ostavinu stiče općina, odnosno grad određen ovim zakonom koji time dobivaju jednak položaj kao da su nasljednici ostaviteljevi, osim što se oni ne mogu odreći naslijeđa.

II. NASLJEĐIVANJE NA OSNOVU ZAKONA

A. ZAKONSKI NASLJEDNICI

1. NASLJEDNI REDOVI

Krug zakonskih nasljednika

Član 8

(1) Ako ovim zakonom nije drukčije određeno, na osnovu zakona, umrlog nasljeđuju: svi njegovi potomci, njegovi usvojenici i njihovi potomci, njegov bračni partner, njegovi roditelji, njegovi usvojitelji, njegova braća i sestre i njihovi potomci, njegovi djedovi i nane i njihovi potomci, njegovi ostali preci.

(2) Osobe iz stava (1) ovog člana nasljeđuju po nasljednim redovima.

(3) Nasljednici bližeg nasljednog reda isključuju iz nasljedstva osobe daljnjeg nasljednog reda.

Vanbračni partner kao zakonski nasljednik

Član 9

(1) Na osnovu zakona ostavitelja nasljeđuje i njegov vanbračni partner koji je u pravu nasljeđivanja izjednačen s bračnim.

(2) Vanbračnom zajednicom u smislu ovog zakona smatra se zajednica života žene i muškarca u skladu s odredbama zakona koji uređuje porodične odnose, a koja je prestala ostaviteljevom smrću.

a) Prvi nasljedni red

Potomci i bračni partner ostavitelja

Član 10

(1) Ostavitelja nasljeđuju prije svih njegova djeca i njegov bračni partner.

(2) Nasljednici prvog nasljednog reda nasljeđuju na jednake dijelove.

(3) Kad ostavitelj nema potomaka bračni partner ne nasljeđuje u prvom nasljednom redu.

Pravo predstavljanja

Član 11

Dio ostavine koji bi pripao ranije umrlom djetetu da je nadživjelo ostavitelja nasljeđuju njegova djeca, ostaviteljeva unučad na jednake dijelove, a ako je neko od unučadi umrlo prije ostavitelja, dio koji bi njemu

pripao da je bio živ u trenutku ostaviteljeve smrti nasljeđuju njegova djeca, ostaviteljeva praunučad na jednake dijelove i tako redom sve dok ima ostaviteljevih potomaka.

b) Drugi nasljedni red

Bračni partner i roditelji umrlog

Član 12

(1) Ostavinu umrlog koji nije ostavio potomke nasljeđuje njegov bračni partner i njegovi roditelji.

(2) Roditelji umrlog nasljeđuju jednu polovinu ostavine na jednake dijelove, a drugu polovinu ostavine nasljeđuje bračni partner umrlog.

(3) Ako iza umrlog nije ostao bračni partner, roditelji umrlog nasljeđuju cijelu ostavinu na jednake dijelove.

Braća i sestre umrlog i njihovi potomci

Član 13

(1) Ako je jedan ostaviteljev roditelj umro prije ostavitelja, dio ostavine koji bi mu pripao da je nadživio ostavitelja nasljeđuju njegova djeca (braća i sestre ostavitelja), njegova unučad i praunučad i njegovi daljnji potomci, po pravilima koja važe za slučaj kada umrlog nasljeđuju njegova djeca i ostali potomci.

(2) Ako su oba ostaviteljeva roditelja umrla prije ostavitelja dio ostavine koji bi svakome od njih pripao da je nadživio ostavitelja nasljeđuju njihovi potomci, prema odredbama stava (1) ovog člana.

(3) U svim slučajevima ostaviteljeva braća i sestre samo po ocu nasljeđuju na jednake dijelove očev dio ostavine, braća i sestre samo po majci nasljeduju na jednake dijelove majčin dio, a rođena braća i sestre nasljeđuju na jednake dijelove s braćom i sestrama po ocu očev dio, a s braćom i sestrama po majci majčin dio.

Nasljeđivanje jednog roditelja koji je umro bez potomstva

Član 14

Ako je jedan ostaviteljev roditelj umro prije ostavitelja, a nije ostavio nijednog potomka, dio ostavine koji bi mu pripao da je nadživio ostavitelja nasljeđuje drugi roditelj, a ako je i ovaj umro prije ostavitelja, njegovi potomci nasljeđuju ono što bi pripalo i jednom i drugom roditelju, prema odredbama člana 12. ovog zakona.

c) Treći nasljedni red

Djedovi i nane umrlog

Član 15

(1) Ostavitelja koji nije ostavio ni potomke, ni bračnog partnera, ni roditelje, niti su ovi ostavili nekog potomka, nasljeđuju njegovi djedovi i nane.

(2) Jednu polovinu ostavine nasljeđuju djed i nana s očeve strane, a drugu polovinu djed i nana s majčine strane.

Prava djeda i nane iste loze

Član 16

(1) Djed i nana iste loze nasljeđuju na jednake dijelove.

(2) Ako je neki od predaka jedne loze iz stava (1) ovog člana umro prije ostavitelja, dio ostavine koji bi mu pripao da je nadživio ostavitelja nasljeđuju njegova djeca i njegovi potomci, po pravilima koja važe za slučaj kad umrlog nasljeđuju njegova djeca i ostali potomci.

(3) U svemu ostalom za nasljedno pravo djeda i nane jedne loze i njihove djece važe pravila po kojima nasljeđuju ostaviteljevi roditelji i njihovi potomci.

Nasljeđivanje djeda i nane jedne loze koji su umrli bez potomstva

Član 17

Ako su djed i nana jedne loze umrli prije ostavitelja, a nisu ostavili ni jednog potomka, dio ostavine koji bi im pripao da su nadživjeli ostavitelja nasljeđuju djed i nana druge loze, njihova djeca, njihovi unuci i njihovi daljni potomci, kako je određeno u članu 16. ovog zakona.

d) Četvrti nasljedni red

Pradjedovi i pranane umrlog

Član 18

(1) Ostavitelja koji nije ostavio ni potomke ni roditelje, niti su ovi ostavili nekog potomka, ni bračnog partnera, ni djeda i nanu, niti su ovi ostavili nekog potomka, nasljeđuju njegovi pradjedovi i pranane.

(2) Jednu polovinu nasljeđuju pradjedovi i pranane s očeve strane, a drugu polovinu nasljeđuju pradjedovi i pranane s majčine strane.

Prava pradjeda i pranane iste loze

Član 19

(1) Od dijela koji pripada ostaviteljevim pradjedovima i prananama s očeve strane jednu polovinu nasljeđuju na jednake dijelove roditelji njegovog djeda po ocu, a drugu polovinu roditelji njegove nane po ocu.

(2) I pradjedovi i pranane s majčine strane nasljeđuju na način određen u stavu (1) ovog člana dio koji im pripada.

(3) Ako nema koga od tih predaka, dio koji bi mu pripao da je živ nasljeđuje predak koji mu je bio bračni partner.

(4) Ako nema jednog para tih predaka, dijelove koji bi im pripali da su živi nasljeđuje drugi par iste loze.

(5) Ako nema pradjedova i pranana jedne loze, dio ostavine koji bi im pripao da su živi nasljeđuju pradjedovi i pranane druge loze.

Ostali preci

Član 20

Iza pradjedova i pranana ostavitelja nasljeđuju daljnji njegovi preci redom, po pravilima po kojima nasljeđuju njegovi pradjedovi i njegove pranane.

Nasljeđivanje ostavine bez nasljednika

Član 21

(1) Smrću ostavitelja koji nema nasljednika, nekretnine i s njima izjednačena prava prelaze na općinu, odnosno grad na čijem se području nalaze.

(2) Smrću ostavitelja koji nema nasljednika pokretnine i s njima izjednačena prava prelaze na općinu, odnosno grad gdje je ostavitelj u trenutku smrti imao prebivalište na području Federacije.

(3) Ako ostavitelj u trenutku smrti nije imao prebivalište na području Federacije, a imao je boravište, pokretnine i s njima izjednačena prava prelaze na općinu, odnosno grad gdje je ostavitelj u trenutku smrti imao boravište na području Federacije.

(4) Ako ostavitelj u trenutku smrti na području Federacije nije imao ni prebivalište niti boravište, pokretnine i s njima izjednačena prava prelaze na općinu, odnosno grad gdje je ostavitelj u trenutku smrti bio upisan u knjigu državljana Bosne i Hercegovine i Federacije.

2. Posebne odredbe za neke nasljednike

a) Nepotpuno usvojenje

Član 22

(1) Usvojenik iz nepotpunog usvojenja i njegovi potomci imaju prema usvojitelju ista nasljedna prava kao i usvojiteljeva djeca i drugi njegovi potomci, osim ako pri usvojenju ta prava nisu ograničena ili sasvim isključena.

(2) U slučajevima u kojima usvojenik i njegovi potomci nasljeđuju usvojitelja kao njegova djeca, usvojitelj nasljeđuje usvojenika i njegove potomke.

(3) Usvojitelj ima na ostavinu usvojenika i njegovih potomaka ista nasljedna prava koja ima odgovarajući predak usvojenika prema svojim potomcima.

(4) Usvojenik i njegovi potomci ne nasljeđuju usvojiteljeve srodnike, njegovog bračnog partnera, ni druge njegove usvojenike.

(5) Srodnici usvojitelja i njegov bračni partner kod nepotpunog usvojenja ne nasljeđuju usvojenika ni njegove srodnike.

(6) Nepotpunim usvojenjem ostaju nedirnuta prava nasljeđivanja između usvojenika i njegovih srodnika.

Gubitak prava usvojenika

Član 23

Usvojenik iz nepotpunog usvojenja i njegovi potomci ne mogu naslijediti usvojitelja ako je usvojitelj podnio zahtjev za raskid usvojenja, a poslije njegove smrti se utvrdi da je zahtjev bio osnovan.

b) Djeca Povećanje nasljednog dijela djece

Član 24

(1) Kada su djeca koja nemaju nužnih sredstava za život pozvana na nasljeđe, sud može na njihov zahtjev odlučiti da naslijeđe i jedan dio onog dijela ostavine koji bi po zakonu trebalo da naslijede ostali nasljednici prvog nasljednog reda.

(2) Sud može odlučiti da djeca naslijede cijelu ostavinu ako je ona tako male vrijednosti da bi njenom podjelom djeca zapala u oskudicu.

(3) Pri odlučivanju u slučajevima iz st. 1. i 2. ovog člana sud će uzeti u obzir sve okolnosti, a naročito imovinske prilike i sposobnost za privređivanje svakog djeteta i bračnog partnera, trajanje bračne zajednice, kao i vrijednost ostavine.

c) Gubitak prava na nasljeđivanje bračnog i vanbračnog partnera

Kad bračni i vanbračni partner nema pravo na nasljedstvo

Član 25

(1) Pravo nasljeđivanja na osnovu zakona između bračnih partnera prestaje razvodom braka ili poništenjem braka.

(2) Bračni partner nema pravo na nasljeđe:

1) ako je ostavitelj bio podnio tužbu za razvod braka, a poslije ostaviteljeve smrti se utvrdi da je tužba bila osnovana,

2) ako njegov brak sa ostaviteljem bude oglašen za nepostojeći, ili bude poništen, poslije ostaviteljeve smrti, iz uzroka za čije je postojanje nadživjeli bračni partner znao u vrijeme zaključenja braka,

3) ako je njegova zajednica života sa ostaviteljem bila trajno prestala njegovom krivicom ili u sporazumu sa ostaviteljem.

(3) Vanbračni partner nema pravo na nasljedstvo ako je njegova zajednica života s ostaviteljem bila trajno prestala prije ostaviteljeve smrti.

Povećanje nasljednog dijela bračnog partnera

Član 26

(1) Kada je bračni partner koji nema nužnih sredstava za život pozvan na naslijeđe sa nasljednicima prvog ili drugog nasljednog reda sud može, na zahtjev bračnog partnera, odlučiti da bračni partner naslijedi i jedan dio onog dijela ostavine koji bi po zakonu trebalo da naslijede ostali nasljednici, a može odlučiti i da bračni partner naslijedi cijelu ostavinu, ako je ona tako male vrijednosti da bi njenom podjelom bračni partner zapao u oskudicu.

(2) Pri odlučivanju u slučaju iz stava 1. ovog člana sud će uzeti u obzir sve okolnosti, a naročito imovinske prilike i sposobnosti za privređivanje bračnog partnera, trajanje bračne zajednice, imovinske prilike ostalih nasljednika i njihovu sposobnost za privređivanje i vrijednost ostavine.

d) Roditelji

Povećanje nasljednog dijela roditelja

Član 27

(1) Kada su roditelji koji nemaju nužnih sredstava za život pozvani na nasljeđe sa ostaviteljevim bračnim partnerom, sud može na njihov zahtjev odlučiti da naslijede i jedan od onog dijela ostavine koji bi po zakonu trebalo da naslijedi bračni partner.

(2) Sud može odlučiti da roditelji naslijede cijelu ostavinu ako je ona tako male vrijednosti da bi njenom podjelom roditelji zapali u oskudicu.

(3) Ako je između ostaviteljevih roditelja zajednica života trajno prestala, a samo jedan roditelj nema sredstava nužnih za život, ovaj roditelj može zahtijevati povećanje nasljednog dijela kako prema bračnom partneru tako i prema drugom ostaviteljevom roditelju.

(4) Ako je jedan ostaviteljev roditelj umro prije ostavitelja, nadživjeli roditelj koji nema nužnih sredstava za život može zahtijevati povećanje svog nasljednog dijela i prema nasljednicima umrlog ostaviteljevog roditelja.

(5) Pri odlučivanju u slučajevima iz st. 1. i 2. ovog člana sud će uzeti u obzir sve okolnosti, a naročito imovinske prilike i sposobnost za privređivanje roditelja, imovinske prilike bračnog partnera, odnosno nasljednika umrlog roditelja i njegovu sposobnost za privređivanje i vrijednost ostavine.

B. NUŽNI NASLJEDNICI

1. NUŽNI NASLJEDNICI I NUŽNI I RASPOLOŽIVI DIO OSTAVINE

Nužni nasljednici

Član 28

(1) Nužni nasljednici su: djeca ostavitelja, njegovi usvojenici iz potpunog usvojenja te njegov bračni partner.

(2) Ostali potomci umrlog, njegovi usvojenici iz nepotpunog usvojenja i njihovi potomci, njegovi roditelji i njegova braća i sestre nužni su nasljednici samo ako su trajno nesposobni za rad i nemaju nužnih sredstava za život.

(3) Osobe navedene u ovom članu su nužni nasljednici kad su po zakonskom redu nasljeđivanja pozvane na nasljedstvo.

Nužni i raspoloživi dio

Član 29

(1) Nužni nasljednici imaju pravo na dio ostavine s kojim ostavitelj ne može raspolagati i koji se naziva nužni dio.

(2) Nužni dio nasljednika iz člana 28. stav 1. ovog zakona iznosi jednu polovinu, a nužni dio ostalih nasljednika jednu trećinu onog dijela koji bi svakom pojedinom od njih pripao po zakonskom redu nasljeđivanja.

(3) Ostatkom ostavine može ostavitelj raspolagati po svojoj volji i taj dio ostavine naziva se raspoloživi dio.

Pravo na nužni dio je nasljedno pravo

Član 30

(1) Nužnom nasljedniku pripada određeni dio svake stvari i prava koji sačinjavaju ostavinu, ali ostavitelj može odrediti da nužni nasljednik primi svoj dio i u određenim stvarima, pravima ili u novcu.

(2) Na zahtjev neke od stranaka sud može, kad nađe da je to opravdano, odlučiti da nužnom nasljedniku pripadne dio u određenim stvarima, pravima ili u novcu, ako to već nije pravnim poslom odredio ostavitelj.

2. IZRAČUNAVANJE NUŽNOG I RASPOLOŽIVOG DIJELA, SMANJENJE RASPOLAGANJA PRAVNIM POSLOVIMA ZA SLUČAJ SMRTI I VRAĆANJE POKLONA

a) Izračunavanje nužnog i raspoloživog dijela

Utvrđivanje vrijednosti ostavine

Član 31

(1) Vrijednost ostavine na osnovu koje se izračunava nužni dio utvrđuje se na sljedeći način:

1) prvo se popisuju i procjenjuju sva dobra koja je ostavitelj imao u trenutku smrti, računajući tu i sve ono čime je raspolagao ugovorom o nasljeđivanju i testamentom, kao i sva njegova potraživanja, pa i ona koja ima prema nekom nasljedniku, osim potraživanja koja su očigledno nenaplativa;

2) od utvrđene vrijednosti dobara koja je ostavitelj imao u trenutku smrti odbijaju se troškovi sahrane ostavitelja, iznos troškova popisa i procjene ostavine i iznos dugova ostavitelja;

3) dobijenom ostatku dodaje se vrijednost svih poklona koje je ostavitelj učinio ma na koji način nekom zakonskom nasljedniku, pa i poklona učinjenih nasljednicima koji se odriču naslijeđa, kao i onih poklona za koje je ostavitelj naredio da se ne uračunavaju nasljedniku u njegov nasljedni dio, kao i poklona za koje je ostavitelj u posljednjoj godini svog života učinio drugim osobama koje nisu zakonski nasljednici, osim manjih uobičajenih poklona.

(2) Pri utvrđivanju vrijednosti ostavine neće se uzeti u obzir vrijednost poklona učinjenih za postignuće općekorisnih svrha, kao ni poklona koji se na osnovu samog zakona ne uračunavaju nasljedniku u njegov nasljedni dio.

Poklon i određivanje njegove vrijednosti

Član 32

Kao poklon u smislu ovog zakona smatra se i odricanje od prava, oproštaj duga ono što je ostavitelj za vrijeme svog života dao nasljedniku na ime nasljednog dijela, ili radi osnivanja ili proširenja domaćinstva, ili radi obavljanja zanimanja, kao i svako drugo raspolaganje ostavitelja bez nadoknade.

Procjenjivanje poklona

Član 33

Pri procjenjivanju poklona uzima se vrijednost poklonjene stvari u trenutku ostaviteljeve smrti, a prema njenom stanju u vrijeme kada je poklon učinjen.

Poklon u vidu osiguranja

Član 34

Kada se poklon sastoji u osiguranju u korist poklonoprimca, kao vrijednost poklona uzet će se zbir premija koje je uplatio ostavitelj, ako je taj zbir manji od osigurane sume; a ako je zbir premija veći od osigurane sume, kao vrijednost poklona uzet će se iznos osigurane sume.

b) Imovina koja se izdvaja iz ostavine

Izdvajanje u korist potomka koji su privređivali sa ostaviteljem

Član 35

(1) Ostaviteljevi potomci i usvojenici koji su živjeli u zajednici sa ostaviteljem, svojim radom, zaradom ili mu na drugi način pomagali u privređivanju imaju pravo zahtijevati da im se iz ostavine izdvoji dio koji odgovara njihovom doprinosu u povećanju vrijednosti ostaviteljeve imovine.

(2) Tako izdvojeni dio ne spada u ostavinu i ne uzima se u obzir pri izračunavanju nužnog dijela, niti se uračunava nasljedniku u njegov nasljedni dio.

Izdvajanje predmeta domaćinstva

Član 36

(1) Nadživjelom bračnom partneru i ostaviteljevim potomcima koji su živjeli sa ostaviteljem u istom domaćinstvu pripadaju predmeti domaćinstva koji služe za zadovoljavanje njihovih svakodnevnih potreba, kao što su pokućstvo, namještaj, posteljina i slično, ali ne ako su ovi predmeti znatnije vrijednosti.

(2) Tako izdvojeni predmeti ne uzimaju se u obzir pri izračunavanju nužnog dijela, niti se uračunavaju nasljedniku u njegov nasljedni dio.

c) Smanjenje raspolaganja pravnim poslovima za slučaj smrti i vraćanje poklona zbog povreda nužnog dijela

Povreda nužnog dijela

Pokloni i raspolaganja putem pravnih poslova za slučaj smrti učinjeni u korist nužnih nasljednika

Član 37

(1) Kada je povrijeđen nužni dio, raspolaganja pravnim poslovima za slučaj smrti (testament, ugovor o nasljeđivanju) smanjit će se, a pokloni će se vratiti ukoliko je potrebno da bi se namirio nužni dio.

(2) Nužni dio je povrijeđen kada ukupna vrijednost raspolaganja ugovorom o nasljeđivanju, testamentom i poklonom prelazi raspoloživi dio.

(3) Pri utvrđivanju ukupne vrijednosti raspolaganja pravnim poslovima za slučaj smrti i poklona uzimaju se u račun i oni pokloni i raspolaganja za koja je ostavitelj naredio da se ne uračunavaju nužnom nasljedniku u njegov nasljedni dio.

(4) Od poklona i raspolaganja pravnim poslovima za slučaj smrti koja se uračunavaju nužnom nasljedniku u njegov nasljedni dio uzima se u račun pri utvrđivanju ukupne vrijednosti raspolaganja samo onoliko za koliko oni premašuju njegov nužni dio.

Red smanjenja i vraćanja

Član 38

Kada je povrijeđen nužni dio prvo se smanjuju raspolaganja testamentom, zatim raspolaganja ugovorom o nasljeđivanju, pa ukoliko nužni dio time ne bi bio namiren, vraćaju se pokloni.

Srazmjerno smanjenje raspolaganja testamentom, ugovorom o nasljeđivanju i privilegovani legat

Član 39

(1) Raspolaganja testamentom smanjuju se u istoj srazmjeri, bez obzira na njihovu prirodu i na njihov obim i bez obzira na to da li se nalaze u jednom ili više testamenata, ako iz testamenta ne proizilazi nešto drugo.

(2) Odredba stava 1. ovog člana primjenjuje se i na ugovor o nasljeđivanju.

(3) Ako je ostavitelj ostavio više legata i naredio da se neki legat isplati prije ostalih, taj će se legat smanjiti samo ukoliko vrijednost ostalih legata ne dostiže da se namiri nužni dio.

Srazmjerno smanjenje legata naloženih testamentarnom nasljedniku ili legataru

Član 40

Testamentarni nasljednik čiji bi nasljedni dio morao biti smanjen da bi se namirio nužni dio, može tražiti srazmjerno smanjenje legata koje treba isplatiti ako iz testamenta ne proizlazi nešto drugo. Isto važi i za nasljednika po ugovoru o nasljeđivanju i za legatara kojem je ostavitelj naložio da iz svog legata nešto isplati.

Red vraćanja poklona

Član 41

(1) Vraćanje poklona vrši se počev od posljednjeg poklona i ide dalje obrnuto po redu kojim su pokloni učinjeni.

(2) Pokloni učinjeni istovremeno vraćaju se srazmjerno.

Položaj poklonoprimca koji vraća poklon

Član 42

U pogledu poklonjene stvari koju je dužan vratiti poklonoprimac se smatra savjesnim posjednikom do dana kada je saznao za zahtjev za vraćanje poklona.

Ko može tražiti smanjenje raspolaganja pravnim poslovima za slučaj smrti i vraćanje poklona

Član 43

(1) Smanjenje raspolaganja testamentom, ugovorom o nasljeđivanju i vraćanje poklona kojim je povrijeđen nužni dio mogu tražiti samo nužni nasljednici.

(2) Pravo iz stava 1. ovog člana nasljedivo je samo ako je nužni nasljednik prije svoje smrti već podnio zahtjev za nužni dio.

Zastara prava na traženje smanjenja raspolaganja pravnim poslovima za slučaj smrti i vraćanje poklona

Član 44

Smanjenje raspolaganja testamentom može se tražiti u roku tri godine od proglašenja testamenta, a raspolaganje ugovorom o nasljeđivanju i vraćanje poklona u roku tri godine od ostaviteljeve smrti, odnosno od dana kada je rješenje o njegovom proglašenju za umrlog, odnosno rješenje kojim se utvrđuje njegova smrt postalo pravomoćno.

3. ISKLJUČENJE NUŽNIH NASLJEDNIKA IZ NASLIJEĐA I LIŠENJE NUŽNOG DIJELA U KORIST POTOMAKA

a) Isključenje nužnih nasljednika

Razlozi isključenja

Član 45

(1) Ostavitelj može isključiti iz nasljedstva nasljednika koji ima pravo na nužni dio:

1) ako se on povredom neke zakonske ili moralne obaveze koja proizlazi iz njegovog porodičnog odnosa s ostaviteljem teže ogriješio prema ostavitelju,

2) ako je namjerno počinio neko teže krivično djelo prema njemu ili njegovom bračnom partneru, djetetu ili roditelju,

3) ako je počinio neko od krivičnih djela protiv integriteta Bosne i Hercegovine ili čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom,

4) ako se odao neradu ili nepoštenu životu.

(2) Isključenje iz nasljedstva može biti potpuno ili djelomično.

Uvjeti za punovažnost isključenja

Član 46

(1) Ostavitelj koji želi isključiti nasljednika mora to izraziti u testamentu ili u ugovoru o nasljeđivanju na izričit način i navesti razlog za isključenje.

(2) Razlog za isključenje mora postojati u vrijeme sastavljanja testamenta ili ugovora o nasljeđivanju.

(3) U slučaju spora o opravdanosti isključenja dužnost dokazivanja da je isključenje opravdano leži na onome ko se na isključenje poziva.

Posljedice isključenja

Član 47

Isključenjem nasljednik gubi nasljedna prava u obimu u kojem je isključen, a pravo ostalih osoba koje mogu naslijediti ostavitelja određuju se kao da je isključeni umro prije ostavitelja.

b) Lišenje nužnog dijela u korist potomaka

Član 48

(1) Ako je potomak koji je imao pravo na nužni dio prezadužen ili je rasipnik, ostavitelj ga može na izričit način lišiti u cjelini ili djelomično njegovog nužnog dijela u korist njegovih potomaka.

(2) Ovo lišenje ostaje punovažno samo ako u trenutku otvaranja naslijeđa lišeni ima maloljetne ili punoljetne potomke koji su nesposobni za rad i nemaju nužnih sredstava za život.

(3) Lišeni nasljednik nasljeđuje ostavitelja u dijelu koji nije obuhvaćen lišenjem.

(4) Lišeni nasjednik nasljeđuje ostavitelja i kad pretpostavke za lišenje više ne postoje u času ostaviteljeve smrti.

C. URAČUNAVANJE POKLONA I LEGATA U NASLJEDNI DIO

Uračunavanje poklona zakonskom nasljedniku

Član 49

(1) Svakom zakonskom nasljedniku uračunava se u nasljedni dio sve što je na bilo koji način dobio na poklon od ostavitelja.

(2) Plodovi i druge koristi koje je nasljednik imao od poklonjene stvari sve do ostaviteljeve smrti se ne uračunavaju.

(3) Poklon se ne uračunava ako je ostavitelj izjavio u vrijeme poklona ili kasnije, ili u testamentu ili u ugovoru o nasljeđivanju da se poklon neće uračunati u nasljedni dio, ili se iz okolnosti može zaključiti da je to bila ostaviteljeva volja.

(4) Pri tome ostaju u važnosti odredbe o nužnom dijelu, s tim da se nužnom nasljedniku uvijek u vrijednost njegovog nužnog dijela uračunavaju pokloni koje je dobio.

Uračunavanje legata zakonskim nasljednicima

Član 50

(1) Legat ostavljen zakonskom nasljedniku uračunava se u njegov nasljedni dio, osim ako iz testamenta ili iz ugovora o nasljeđivanju proizilazi da je ostavitelj htio da nasljednik dobije legat pored svog dijela.

(2) Pri uračunavanju vrijede odredbe o nužnom dijelu, s time da se nužnom nasljedniku uvijek u vrijednost njegovog nužnog dijela uračunavaju legati koji su mu namijenjeni.

Uračunavanje poklona i legata

Član 51

(1) Uračunavanje poklona i legata vrši se na taj način što ostali nasljednici dobivaju iz ostavine odgovarajuću vrijednost, a poslije toga ostatak ostavine dijeli se među svim nasljednicima.

(2) Ako dobra koja je ostavitelj imao u trenutku smrti nisu dovoljna da ostali nasljednici dobiju odgovarajuću vrijednost, nasljednik kojem se vrši uračunavanje poklona i legata nije dužan vratiti im nešto od onoga što je dobio.

(3) U slučaju iz stava 2. ovog člana ostaju važiti odredbe o nužnom dijelu.

Pravo nasljednika kojem se poklon ili legat ne uračunava

Član 52

(1) Kada prema ostaviteljevoj volji poklon ili legat ne treba da se uračunava nasljedniku u njegov nasljedni dio, takav nasljednik zadržava poklon, odnosno legat i učestvuje s ostalim nasljednicima u diobi ostavine kao da poklona, odnosno legata nije ni bilo.

(2) Kada ima nužnih nasljednika, a prema ostaviteljevoj volji poklon ili legat ne treba da se uračuna nekom nasljedniku u njegov nasljedni dio, taj nasljednik će moći zadržati poklon, odnosno legat u granicama raspoloživog dijela.

Pravo nasljednika koji se odrekao od naslijeđa

Član 53

(1) Nasljednik koji se odrekao od naslijeđa zadržava poklon u granicama raspoloživog dijela.

(2) Nasljednik ima pravo zahtijevati ispunjenje legata samo u granicama raspoloživog dijela.

Pravo vraćanja poklona

Član 54

(1) Nasljednik ima pravo da poklonjenu mu stvar vrati u ostavinu.

(2) U tom slučaju neće mu se njena vrijednost uračunati u nasljedni dio, a u pogledu troškova koje je učinio za stvar i u pogledu oštećenja koja je pretrpjela, smatrat će se za savjesnog držaoca, ukoliko se ne dokaže njegova nesavjesnost.

Određivanje vrijednosti poklona pri uračunavanju

Član 55

Određivanje vrijednosti poklona pri uračunavanju poklona nasljedniku u nasljedni dio vrši se u skladu sa odredbama člana 33. ovog zakona.

Poklon u vidu osiguranja

Član 56

Vrijednost poklona u vidu osiguranja određuje se u skladu sa odredbama člana 34. ovog zakona.

Troškovi izdržavanja nasljednika

Član 57

(1) Ono što je potrošeno na izdržavanje nasljednika i na njegovo obavezno školovanje neće se uračunati u njegov nasljedni dio.

(2) Da li će se izdaci koje je ostavitelj učinio za daljnje školovanje nasljednika uračunati u njegov nasljedni dio i u kojoj mjeri, odlučit će sud na zahtjev nasljednika prema okolnostima, uzimajući u obzir naročito vrijednost ostavine i troškova školovanja i osposobljavanja za samostalan život ostalih nasljednika.

Uobičajeni manji pokloni

Član 58

Uobičajeni manji pokloni ne uračunavaju se u nasljedni dio.

Član 59

(1) Pokloni učinjeni osobi umjesto koje nasljednik dolazi na naslijeđe uslijed smrti te osobe ili uslijed njegovog odricanja od naslijeđa, uračunavaju se i u nasljedni dio.

(2) Pokloni učinjeni osobi umjesto koje nasljednik dolazi na naslijeđe zbog nedostojnosti te osobe, ili zbog njenog isključenja iz naslijeđa ili zbog lišenja nužnog dijela, ne uračunavaju se nasljedniku u nasljedni dio.

Uračunavanje nasljednikovog duga ostavitelju

Član 60

Nasljedniku se uračunava u njegov dio ono što je dugovao ostavitelju.

Zahtjev za uračunavanje

Član 61

Zahtjev da se u nasljedni dio jednog nasljednika uračunaju pokloni i legati mogu podnositi samo njegovi sunasljednici, odnosno nasljednici sunasljednika.

III. NASLJEĐIVANJE NA OSNOVU TESTAMENTA

A. UVJETI ZA PUNOVAŽNOST TESTAMENTA

Sposobnost za sačinjavanje testamenta

Član 62

(1) Testament je strogo lični akt koji može sastaviti svaka osoba sposobna za rasuđivanje koja je navršila 15 godina života.

(2) Testament je ništavan ako u vrijeme njegovog sastavljanja zavještatelj nije imao 15 godina života ili ako nije bio sposoban za rasuđivanje. Ako se ne dokaže suprotno, smatrat će se da je zavještatelj u trenutku sastavljanja testamenta bio sposoban za rasuđivanje. Zavještatelj nije bio sposoban za rasuđivanje ako u tom trenutku nije bio u stanju shvatiti značenje svog izjašnjenja i njegove posljedice, ili nije bio u stanju vladati svojom voljom toliko da postupa u skladu s tim znanjem.

(3) Gubitak sposobnosti za rasuđivanje koji bi nastupio pošto je testament sačinjen ne utiče na njegovu punovažnost.

Ništavnost testamenta

Član 63

(1) Ništavan je testament ako je zavještatelj bio nesposoban za rasuđivanje, ili nije imao 15 godina, ili je bio natjeran prijetnjom, ili prinudom da ga sastavi ili se odlučio da ga sačini uslijed toga što je bio prevaren ili što se nalazio u zabludi.

(2) Prijetnja, prinuda ili prevara povlači ništavnost testamenta i kad potiče od treće osobe.

(3) Raspolaganja testamentom su ništavna i kad postoji zabluda o činjenicama koje su pobudile zavještatelja da učini ta raspolaganja.

(4) Ako su samo neke odredbe testamenta unesene u testament pod prijetnjom ili prinudom, uslijed prevare ili u zabludi, ništavne su samo te odredbe.

Član 64

(1) Poništenje testamenta ili pojednih njegovih odredaba iz razloga utvrđenih u čl. 62. i 63. ovog zakona može tražiti samo osoba koja ima pravni interes i to u roku jedne godine od kada je doznala za postojanje uzroka ništavnosti, a najkasnije za deset godina od proglašenja testamenta.

(2) Rok od jedne godine ne može početi teči prije proglašenja testamenta.

(3) Poništenje testamenta prema nesavjesnoj osobi može se tražiti za 20 godina od proglašenja testamenta.

Forma testamenta kao uvjet za njegovu punovažnost

Član 65

(1) Punovažan je onaj testament koji je sačinjen u formi utvrđenoj u zakonu i pod uvjetima predviđenim zakonom.

(2) Poništenje testamenta zbog nedostatka forme može tražiti poslije otvaranja naslijeđa samo osoba koja ima pravni interes i to u roku jedne godine od kada je saznala za testament, a najduže za deset godina od proglašenja testamenta.

(3) Rok od jedne godine ne može početi da teče prije proglašenja testamenta.

B. OBLICI TESTAMENTA

Svojeručni testament

Član 66

(1) Testament je punovažan ako ga je zavještatelj napisao svojom rukom i ako ga je potpisao.

(2) Za punovažnost svojeručnog testamenta nije nužno da je u njemu naznačen datum kada je sačinjen, ali je poželjno da datum bude naznačen.

Pismeni testament pred svjedocima

Član 67

(1) Zavještatelj koji zna da čita i piše može sačiniti testament na taj način što će ispravu koju je neko drugi sastavio svojeručno potpisati u prisustvu dva svjedoka, izjavljujući pred njima da je to njegov testament.

(2) Svjedoci će se potpisati na samom testamentu, a poželjno je da se naznači njihovo svojstvo svjedoka, kao i druge okolnosti koje bi mogle koristiti njihovom lakšem pronalaženju.

Sudski testament

Član 68

(1) Testament može zavještatelju sačiniti po njegovom kazivanju sudija nedležnog suda koji će prethodno utvrditi identitet zavještatelja.

(2) Pošto zavještatelj ovakav testament pročita i potpiše, sudija će potvrditi na samom testamentu da ga je zavještatelj u njegovom prisustvu pročitao i potpisao.

Sudski testament ako zavještatelj nije u stanju da ga pročita

Član 69

(1) U slučaju da zavještatelj nije u stanju da pročita testament koji mu je sačinio sudija, sudija će ga pročitati zavještatelju u prisustvu dva svjedoka.

(2) Zavještatelj će zatim u prisustvu dva svjedoka potpisati testament ili staviti na njega otisak prsta pošto izjavi da je to njegov testament.

(3) Svjedoci će se potpisati na testamentu.

(4) Sudija će na testamentu potvrditi da su sve ove radnje izvršene.

Notarski testament

Član 70

(1) Testament može zavještatelju sačiniti notar u formi notarski obrađene isprave u skladu sa posebnim zakonom kojim se uređuje postupak notarske obrade isprava.

(2) Notarski testament iz stava 1. ovog člana je oblik redovnog i javnog testamenta.

Predaja testamenta na čuvanje

Član 71

(1) Zavještatelj može svoj testament sam čuvati ili ga povjeriti na čuvanje kojem drugom fizičkom ili pravnom licu.

(2) Ako zavještatelj želi povjeriti svoj testament na čuvanje sudu, notaru ili u inozemstvu konzularnom, odnosno diplomatsko-konzularnom predstavniku Bosne i Hecegovine, taj ga je dužan primiti na čuvanje, bez obzira na to ko je testament sastavio, te postupiti pritom po pravilima ovog zakona, odnosno zakona koji uređuje notarsku službu.

Sačinjavanje pismenog testamenta pred svjedocima i sudskog testamenta

Član 72

(1) Pri sačinjavanju pismenog testamenta pred svjedocima i sudskog testamenta svjedoci će biti punoljetna lica koja nisu lišena poslovne sposobnosti i koja znaju čitati i pisati, a kod sudskog testamenta i koja razumiju jezik na kojem je testament sačinjen.

(2) Ne mogu biti svjedoci pri sačinjavanju pismenog testamenta pred svjedocima i sudskog testamenta, niti testament sačiniti po kazivanju zavještatelja u svojstvu sudije: potomci zavještatelja, njegovi usvojenici i njihovi potomci, njegovi preci i usvojitelji, njegovi srodnici u pobočnoj liniji do četvrtog stepena zaključno, bračni partneri svih ovih osoba i bračni partner zavještatelja.

Raspolaganje u korist osoba koje su zavještatelju sačinile testament, svjedoka i njihovih bližih srodnika

Član 73

Ništavne su odredbe testamenta kojima se ostavlja nešto osobama koje su zavještatelju sačinile testament, svjedocima pri njegovom sačinjavanju, kao i precima, potomcima, braći i sestrama i bračnim partnerima ovih osoba.

Testament sačinjen pred konzularnim ili diplomatskim predstavnikom u inozemstvu

Član 74

Testament može sačiniti državljaninu Bosne i Hercegovine u inozemstvu po odredbama koje važe za sačinjavanje sudskog testamenta, konzularni predstavnik ili diplomatski predstavnik Bosne i Hercegovine koji obavlja konzularne poslove.

Testament sačinjen na bosanskohercegovačkom brodu i u avionu

Član 75

(1) Na bosanskohercegovačkom brodu i u avionu testament može sačiniti zapovjednik broda, odnosno aviona po odredbama koje važe za sačinjavanje sudskog testamenta.

(2) Testament koji je sačinjen na bosanskohercegovačkom brodu, odnosno u avionu prestaje važiti po isteku 30 dana nakon povratka zavještatelja u Bosnu i Hercegovinu.

Testament sačinjen za vrijeme mobilizacije ili rata

Član 76

(1) Za vrijeme mobilizacije ili rata može po odredbama koje važe za sačinjavanje sudskog testamenta, sačiniti testament osobi na vojnoj dužnosti zapovjednik čete ili drugi starješina njegovog ili višeg ranga, ili koja druga osoba u prisustvu koje od ovih starješina, kao i svaki starješina odvojenog odjeljenja.

(2) Ovako sačinjen testament prestaje važiti po isteku 60 dana po završetku rata, a ako je zavještatelj ranije ili kasnije demobiliziran po isteku 30 dana od demobiliziranja.

Usmeni testament

Član 77

(1) Zavještatelj može izjaviti svoju posljednju volju usmeno pred dva svjedoka samo ako uslijed izuzetnih prilika nije u mogućnosti da sačini pismeni testament.

(2) Usmeni testament prestaje da važi po isteku 30 dana od prestanka izuzetnih prilika u kojima je sačinjen.

Svjedoci pri sačinjavanju usmenog testamenta

Član 78

Pri sačinjavanju usmenog testamenta mogu biti svjedoci samo osobe koje mogu biti svjedoci pri sačinjavanju sudskog testamenta, ali ne moraju znati čitati i pisati.

Dužnost svjedoka usmenog testamenta

Član 79

(1) Svjedoci pred kojima je zavještatelj usmeno izjavio svoju posljednju volju dužni su bez odlaganja staviti napismeno izjavu zavještatelja i što prije predati je sudu, ili je usmeno ponoviti pred sudom iznoseći i kad, gdje i u kojim prilikama je zavještatelj izjavio svoju posljednju volju.

(2) Izvršenje ove dužnosti nije uvjet za punovažnost usmenog testamenta.

Raspolaganje usmenim testamentom u korist svjedoka i njihovih bližih srodnika

Član 80

Ništavne su odredbe usmenog testamenta kojima se ostavlja nešto svjedocima pri njegovom sačinjavanju, njihovim bračnim partnerima, njihovim precima, njihovim potomcima, njihovim srodnicima u pobočnoj liniji do četvrtog stepena srodstva zaključno i bračnim partnerima svih ovih osoba.

Dokazivanje uništenog, sakrivenog i izgubljenog ili zaturenog testamenta

Član 81

Testament uništen slučajem ili radnjom neke druge osobe, izgubljen, sakriven ili zaturen poslije smrti zavještatelja ili prije njegove smrti, ali bez njegovog znanja, proizvest će djelovanje punovažnog testamenta

ako zainteresirana osoba dokaže da je testament postojao, da je uništen, izgubljen, sakriven ili zaturen, da je bio sačinjen u formi propisanoj u zakonu i ako dokaže sadržaj onog dijela testamenta na koji se poziva.

C. MEĐUNARODNI TESTAMENT

Punovažnost međunarodnog testamenta

Član 82

(1) Međunarodni testament je punovažan u pogledu forme, bez obzira na mjesto gdje je sačinjen, gdje se nalaze dobra, državljanstvo, prebivalište ili boravište zavještatelja, ako je sačinjen u formi međunarodnog testamenta, u skladu sa odredbama čl. od 83. do 89. ovog zakona.

(2) Ništavnost međunarodnog testamenta iz stava 1. ovog člana ne utiče na njegovu eventualnu punovažnost u pogledu forme kao testamenta druge vrste.

Član 83

Ovaj zakon ne primjenjuje se na formu testamentarnih odredaba koje su u istom pismenu sačinile dvije ili više osoba.

Forma međunarodnog testamenta

Član 84

(1) Međunarodni testament mora biti sačinjen u pismenoj formi.

(2) Zavještatelj ne mora svojeručno napisati međunarodni testament.

(3) Međunarodni testament može biti napisan na bilo kojem jeziku, rukom ili na neki drugi način.

Član 85

(1) U prisustvu dva svjedoka i osobe ovlaštene za međunarodni testament, zavještatelj izjavljuje da je pismeno njegov testament i da je upoznat sa njegovim sadržajem.

(2) Zavještatelj nije dužan da sa sadržajem međunarodnog testamenta upozna svjedoka niti ovlaštenu osobu.

Potpisi na međunarodnom testamentu

Član 86

(1) U prisustvu svjedoka i ovlaštene osobe zavještatelj potpisuje međunarodni testament ili, ako ga je prethodno potpisao, priznaje i potvrđuje potpis za svoj.

(2) Ako zavještatelj nije u stanju da se potpiše, saopćit će razlog ovlaštenoj osobi koja će to zabilježiti na međunarodnom testamentu.

(3) Osim toga zakon prema kojem određena osoba sačinjava međunarodni testament može ovlastiti zavještatelja da zatraži da ga druga osoba, u njegovo ime, potpiše na testamentu.

(4) Svjedoci i ovlaštena osoba u prisustvu zavještatelja, stavljaju istovremeno svoje potpise na međunarodni testament.

Član 87

(1) Potpisi se moraju staviti na kraju međunarodnog testamenta.

(2) Ako se međunarodni testament sastoji od više listova svaki list mora da potpiše zavještatelj ili ako on nije u stanju da potpiše, druga osoba u njegovo ime, ili, ako ja nema, ovlaštena osoba.

(3) Svaki list mora biti obilježen brojem.

Datum međunarodnog testamenta

Član 88

(1) Datum međunarodnog testamenta je datum pod kojim ga je potpisala ovlaštena osoba.

(2) Ovaj datum mora biti stavljen na kraju međunarodnog testamenta od ovlaštene osobe.

Izjava o čuvanju međunarodnog testamenta

Član 89

(1) Ako ne postoji obavezan propis o čuvanju međunarodnog testamenta ovlaštena osoba upitat će zavještatelja da li želi da da izjavu u pogledu čuvanja međunarodnog testamenta.

(2) U tom slučaju, i na izričit zahtjev zavještatelja, mjesto gdje on ima namjeru da čuva međunarodni testament zabilježit će se u potvrdi predviđenoj u članu 90. ovog zakona.

Potvrda međunarodnog testamenta

Član 90

Ovlaštena osoba priložit će međunarodnom testamentu potvrdu u skladu sa odredbama člana 91. ovog zakona kojim se utvrđuje da su poštovane obaveze propisane ovim zakonom.

Član 91

Potvrda koju izdaje ovlaštena osoba sastavlja se u sljedećoj formi:

POTVRDA
(KONVENCIJA OD 26. OKTOBRA 1973. GODINE)

1. Ja_____
(ime, adresa i zvanje) osoba, ovlaštena za sastavljanje međunarodnog testamenta.
2. potvrđujem da je _____ u _____
(datum) (mjesto)
3. (zavještatelj)_____
(ime, adresa, datum i mjesto rođenja) u mom prisustvu i u prisustvu svjedoka
4. a)_____
(ime, adresa, datum i mjesto rođenja)
b)_____
(ime, adresa, datum i mjesto rođenja)

izjavio da je priložena isprava njegov/njen testament te da je upoznat/a sa njegovim sadržajem.

5. Osim toga potvrđujem da je:
6. a) u mom prisustvu i u prisustvu svjedoka:
1. zavještatelj potpisao testament ili priznao i potvrdio kao svoj već stavljeni potpis;
2. pošto je zavještatelj izjavio da nije u mogućnosti da sam potpiše svoj testament iz sljedećih razloga
_____
_____
—

- zabilježio sam ovu činjenicu na testamentu
- potpis je stavio_____
(ime i adresa)

7. b) Svjedoci i ja lično potpisali smo testament;
8. c) Svaki list testamenta potpisan je od _____ i obilježen brojem;
9. d) Uvjerio sam se u indentitet zavještatelja i gore navedenih svjedoka;
10. e) Svjedoci su ispunjavali uvjete predviđene zakonom po kojem sam sastavio testament;
11. f) Zavještatelj je želio da dâ sljedeću izjavu u pogledu čuvanja testamenta:
_____
_____
_____
___
12.
MJESTO
13.
DATUM

POTPIS i eventualno
PEČAT
(Dopuniti ako je potrebno)

Član 92

Ovlaštena osoba čuva jedan primjerak potvrde, a drugi predaje zavještatelju.

Član 93

Osim ako se ne dokaže suprotno, potvrda ovlaštene osobe uzima se kao dovoljan dokaz formalne punovažnosti pismena kao međunarodnog testamenta u smislu ovog zakona.

Član 94

Nepostojanje ili nepravilnost potvrde ne utiče na formalnu punovažnost međunarodnog testamenta napravljenog u skladu s ovim zakonom.

Opoziv međunarodnog testamenta

Član 95

Međunarodni testament podliježe redovnim propisima o opozivanju testamenta.

Sastavljanje i čuvanje međunarodnog testamenta

Član 96

(1) Ovlaštena osoba za postupanje pri sastavljanju međunarodnog testamenta, u smislu ovog zakona, jeste sudija općinskog suda, konzularni predstavnik ili diplomatski predstavnik Bosne i Hercegovine koji obavlja konzularne poslove, notar i zapovjednik bosanskohercegovačkog broda, odnosno aviona.

(2) Zavještatelj može međunarodni testament ostaviti na čuvanje kod općinskog suda ili notara.

(3) U tom slučaju sudija će narediti da se testament stavi u poseban omot i zapečati.

Svjedoci i tumači međunarodnog testamenta

Član 97

(1) Pri sačinjavanju međunarodnog testamenta svjedoci će biti punoljetne osobe koje nisu lišene poslovne sposobnosti i koje razumiju jezik na kojem je zavještatelj izjavio da je pismeno njegov testament i da je upoznat sa njegovim sadržajem.

(2) Ne mogu biti svjedoci pri sačinjavanju međunarodnog testamenta: potomci zavještatelja, njegovi usvojenici i njihovi potomci, njegovi preci usvojitelji, njegovi srodnici u pobočnoj liniji do četvrtog stepena zaključno, bračni partneri svih ovih osoba i bračni partner zavještatelja.

(3) Odredbe st. 1. i 2. ovog člana shodno se primjenjuju i na tumače.

Tumačenje odredaba međunarodnog testamenta

Član 98

U vezi sa tumačenjem i primjenom odredaba ovog zakona vodit će se računa o njegovom međunarodnom obilježju i potrebi njegovog jednoobraznog tumačenja.

D. SADRŽAJ TESTAMENTA

Određivanje nasljednika

Član 99

(1) Zavještatelj može testamentom odrediti jednog ili više nasljednika.

(2) Nasljednik, na osnovu testamenta, jeste osoba koju je zavještatelj odredio da naslijedi cjelokupnu njegovu imovinu, ili dio imovine određen prema cijeloj imovini.

(3) Nasljednikom će se smatrati i osoba kojoj su testamentom ostavljeni jedna ili više određenih stvari ili prava, ako se utvrdi da je volja zavještatelja bila da mu ta osoba bude nasljednik.

Supstitucije

Član 100

(1) Zavještatelj može odrediti testamentom osobu kojoj će pripasti nasljedstvo ako određeni nasljednik umre prije njega, ili se odrekne naslijeda, ili bude nedostojan da naslijedi.

(2) Odredbe stava 1. ovog člana važe i za legate.

(3) Zavještatelj ne može odrediti nasljednika svome nasljedniku ni legataru.

Ostavljanje legata

Član 101

Zavještatelj može testamentom ostaviti jedan ili više legata.

Raspolaganje u dozvoljene svrhe i osnivanje zadužbine

Član 102

(1) Zavještatelj može testamentom narediti da se neka stvar ili pravo ili dio ostavine ili cijela ostavina upotrijebi za postizanje neke dozvoljene svrhe.

(2) Ako je zavještatelj naredio osnivanje zadužbine i odredio sredstva za postizanje njenog cilja zadužbina nastaje kada u skladu sa zakonom stekne svojstvo pravnog lica.

Tereti i uvjeti

Član 103

(1) Zavještatelj može opteretiti nekom dužnošću osobu kojoj ostavlja neku korist iz ostavine.

(2) Zavještatelj može u pojedinim odredbama testamenta postaviti uvjete ili rokove.

(3) Nemogući, nedozvoljeni i nemoralni uvjeti i tereti, kao i oni koji su nerazumljivi ili protivrječni smatraju se kao da ne postoje.

Određenost nasljednika i drugih korisnika

Član 104

Nasljednici, legatari i druge osobe kojima su testamentom ostavljene neke koristi dovoljno su određeni ako testament sadrži podatke na osnovu kojih se može utvrditi ko su oni.

Tumačenje testamenta

Član 105

(1) Odredbe testamenta tumače se prema pravoj namjeri zavještatelja.

(2) U slučaju sumnje odredbe testamenta imaju se tumačiti tako da se primijeni ono što je povoljnije za testamentarnog nasljednika, a ne zakonskog nasljednika.

(3) U slučaju sumnje o pravoj zavještateljovoj namjeri odredbe testamenta imaju se tumačiti tako da se primijeni ono što je povoljnije za osobu kojoj je testamentom naložena neka obaveza.

E. LEGATI

Sadržina legata

Član 106

(1) Ostavitelj može ostaviti testamentom jednu ili više određenih stvari ili neko pravo određenoj osobi, ili naložiti nasljedniku ili kojoj drugoj osobi kojoj nešto ostavlja, da iz onoga što je ostavljeno dadne neku stvar određenoj osobi, ili joj isplati sumu novca, ili je oslobodi nekog duga, ili je izdržava ili uopće u njenu korist nešto učini ili se uzdrži od nečega ili nešto trpi.

(2) Takvim zavještanjem se, po pravilu, ne postavlja nasljednik.

(3) Takvo zavještanje naziva se legatom, a osoba kojoj je legatom nešto namijenjeno naziva se legatar.

(4) Odredbe st. od 1. do 3. ovog člana i odredbe čl. od 107. do 115. ovog zakona shodno se primjenjuju i na ugovor o nasljeđivanju.

Obaveza izvršenja legata

Član 107

(1) Na osnovu izvršenja testamenta legatar ima pravo tražiti izvršenje legata od osobe kojoj je testamentom naloženo da legat izvrši.

(2) Ako je izvršenje legata naloženo za više osoba, svaka osoba odgovara srazmjerno dijelu ostavine koji dobija, osim ako se iz testamenta može zaključiti da je zavještatelj htio da ove osobe za izvršenje legata odgovaraju na drugi način.

(3) Ako je zavještatelj propustio odrediti ko je dužan izvršiti legat, obaveza izvršenja važi za sve zakonske i testamentarne nasljednike, srazmjerno njihovim nasljedničkim dijelovima.

Isplata povjerilaca prije legata

Član 108

Zavještateljevi povjerioci imaju pravo da se naplate prije legatara.

Smanjenje legata i tereta

Član 109

(1) Nasljednik nije dužan izvršiti u cjelini legate čija vrijednost premašuje vrijednost onog dijela naslijeđene imovine kojim je zavještatelj mogao slobodno raspolagati.

(2) Isto važi za legatara, ako vrijednost legata ili tereta koje treba da izvrši premašuje vrijednost njegovog legata.

(3) U tim slučajevima svi legati i tereti smanjuju se u istoj srazmjeri ako zavještatelj nije drukčije odredio.

Pravo legata kad dužnik legata ne naslijedi

Član 110

Legatar ima pravo tražiti izvršenje legata i kad je osoba koja je po testamentu bila dužna izvršiti legat umrla prije zavještatelja, ili se odrekla nasljeđa, ili je nedostojna da naslijedi.

Predstavnik prava legatara

Član 111

(1) Važenje legata prestaje ako legatar umre prije zavještatelja, ili se odrekne legata, ili je nedostojan.

(2) U slučajevima iz stava 1. ovog člana predmet legata (član 106.) ostaje osobi koja je bila dužna da ga izvrši, ako iz samog testamenta ne proizlazi kakva druga zavještateljeva namjera.

Član 112

Važenje legata prestaje i kad je zavještatelj otuđio ili potrošio predmet legata ili je taj predmet inače prestao da postoji za života zavještatelja, ili je slučajno propao poslije njegove smrti.

Odgovornost legatara za dugove zavještatelja

Član 113

(1) Legatar ne odgovara za dugove zavještatelja.

(2) Izuzetno, zavještatelj može narediti da legatar odgovara za sve ili pojedine njegove dugove, ili dio duga, ali samo u granicama vrijednosti legata.

Legat ostavljen povjeriocu

Član 114

Kada je zavještatelj ostavio legat svom povjeriocu, ovaj ima pravo da pored izvršenja legata traži i izvršenje svog potraživanja ako iz testamenta ne proizilazi da je namjera zavještateljeva bila drukčija.

Zastara prava na izvršenje legata

Član 115

Pravo na izvršenje legata zastarijeva za godinu dana od dana kad je legatar saznao za svoje pravo i bio ovlašten da traži izvršenje legata, a najkasnije u roku pet godina od dana kada je mogao zahtijevati izvršenje legata.

F. IZVRŠIOCI TESTAMENTA

Određivanje izvršitelja testamenta

Član 116

(1) Zavještatelj može testamentom odrediti jednu ili više osoba za izvršioce testamenta. Izvršitelj testamenta može biti svaka poslovno sposobno osoba.

(2) Osoba određena za izvršitelja testamenta ne mora se primiti te dužnosti.

Dužnosti izvršitelja testamenta

Član 117

(1) Ako zavještatelj nije što drugo htio, dužnost je izvršitelja testamenta naročito: stara se o čuvanju ostavine, njom upravlja, stara se o isplati dugova i legata i uopće stara se da testament bude izvršen onako kako je zavještatelj htio.

(2) Ako ima više izvršitelja testamenta oni, vrše zajedno povjerene im dužnosti, osim ako je zavještatelj drukčije odredio.

Polaganje računa i nagrada izvršitelju

Član 118

(1) Izvršitelj testamenta dužan je položiti sudu račun o svom radu.

(2) Izvršitelj ima pravo na nadoknadu troškova i na nagradu za svoj trud koja će mu se isplatiti na teret raspoloživog dijela ostavine, a prema odluci suda.

Opoziv izvršitelja testamenta

Član 119

Sud može po prijedlogu ili službenoj dužnosti opozvati izvršitelja testamenta ako njegov rad nije u skladu sa voljom zavještatelja ili sa zakonom.

G. OPOZIV TESTAMENTA

Izričito opoziv testamenta

Član 120

(1) Zavještatelj može uvijek opozvati testament u cjelini ili djelomičnom izjavom datoj u formi u kojoj se po zakonu može sačiniti testament.

(2) Zavještatelj može opozvati pismeni testament i uništenjem pismena.

(3) U svemu ostalom se u pogledu valjanosti opoziva testamenta primjenjuju na odgovarajući način pravila o valjanosti testamenta.

Odnos ranijeg i kasnijeg testamenta

Član 121

(1) Ako se kasnijim testamentom izričito ne opozove raniji testament, odredbe ranijeg testamenta ostaju na snazi ukoliko nisu u suprotnosti sa odredbama kasnijeg testamenta.

(2) Ako je zavještatelj uništio kasniji testament, raniji testament ponovo dobija snagu, osim ako se dokaže da zavještatelj to nije htio. Isto vrijedi i u slučaju da je opozvao opoziv testamenta.

Raspolaganje zavještanom stvari ili pravom

Član 122

Svako kasnije raspolaganje zavještatelja određenom stvari ili pravom koje je bio nekome zavještao ima za posljedicu opoziv zavještanja te stvari ili prava.

Prestanak braka

Član 123

Raspolaganja zavještatelja u korist svog bračnog partnera smatrat će se opozvanima ako je brak prestao na osnovu pravomoćne presude nakon što je testament sastavljen, osim ako je ostavitelj drukčije odredio svojim testamentom.

H. REGISTAR TESTAMENATA I DRUGIH NASLJEDNOPRAVNIH POSLOVA

Član 124

(1) Činjenica da je sastavljen, pohranjen, opozvan, te proglašen neki testament evidentira se u registru testamenata i drugih nasljednopravnih poslova (u daljnjem tekstu: Registar).

(2) Registar iz stava 1. ovog člana vodi Notarska komora Federacije Bosne i Hercegovine po pravilima koja će posebnim pravilnikom propisati federalni ministar pravde.

(3) U Registar podatke iz stava 1. ovog člana dužni su dostaviti:

1) nadležni sudovi,

2) notari,

3) diplomatsko-konzularna predstavništva Bosne i Hercegovine.

(4) U Registar podatke iz stava 1. ovog člana mogu dostaviti i druge osobe koje su sačinile testament.

(5) Registar je javni upisnik iz kojeg se podaci prije smrti ostavitelja ne mogu nikome staviti na raspolaganje, osim ostavitelju ili osobi koju je on za to posebno ovlastio na osnovu notarski ovjerene punomoći.

(6) U Registar se evidentira i činjenica da je sklopljen, pohranjen, te opozvan/raskinut ugovor o nasljeđivanju iz člana 126. ovog zakona, kao i ugovor o odricanju od naslijeđa koje nije otvoreno iz člana 167. ovog zakona.

(7) Činjenica da testament, ugovor o nasljeđivanju i ugovor o odricanju od naslijeđa koji nije otvoren, nisu evidentirani u Registru, niti bilo gdje posebno pohranjeni ne šteti njihovoj valjanosti.

IV. NASLJEDNOPRAVNI UGOVORI

A. UGOVOR O NASLJEĐIVANJU I O BUDUĆEM NASLJEDSTVU ILI LEGATU

Ništavnost ugovora o nasljeđivanju

Član 125

Ništavan je ugovor kojim neko ostavlja svoju ostavinu ili njen dio svom saugovaraču ili trećoj osobi.

Ugovor o nasljeđivanju između bračnih ili vanbračnih partnera

Član 126

(1) Izuzetno od odredbe člana 125. ovog zakona, dozvoljeno je zaključivanje ugovora o nasljeđivanju između bračnih ili vanbračnih partnera.

(2) Ugovor o nasljeđivanju mogu zaključiti i budući bračni partneri, a djelovanja ugovora su odgođena do zaključenja braka.

(3) Ugovor o nasljeđivanju je strogo osobni akt koji mogu zaključiti samo potpuno poslovno sposobne osobe.

Sadržaj ugovora o nasljeđivanju

Član 127

(1) Ugovorom o nasljeđivanju se ugovorne strane međusobno određuju za nasljednike ili jedna strana drugu određuje za svog nasljednika što ova strana prihvata.

(2) Ugovorom može biti obuhvaćena cijela imovina ili njen dio, sadašnja kao i buduća imovina.

(3) Zaključenjem ovog ugovora nije ograničena mogućnost raspolaganja imovinom za života. Ukoliko su predmet ugovora nepokretne stvari u zemljišnoj knjizi se može izvršiti zabilježba zabrane otuđenja ili

opterećenja.

Forma ugovora o nasljeđivanju

Član 128*

Ugovor o nasljeđivanju se zaključuje. Obaveza je notara da stranke pouči o svim nasljednopravnim posljedicama ugovora o nasljeđivanju, kao i mogućnostima njegovog raskida ili opoziva.

Odnos prema drugim osnovama pozivanja na nasljeđe

Član 129

(1) Ukoliko je zaključen ugovor o nasljeđivanju on ima prednost pred nasljeđivanjem na osnovu testamenta i zakona.

(2) Ovim ugovorom se ne može otkloniti primjena odredaba o nužnom nasljeđivanju.

Prestanak ugovora o nasljeđivanju

Član 130*

(1) Ugovor o nasljeđivanju stranke mogu raskinuti sporazumom.

(2) Ukoliko brak prestane razvodom ili poništenjem, odnosno ako prestane vanbračna zajednica, prestaje i ugovor o nasljeđivanju, osim ako u samom ugovoru nije određeno drukčije.

(3) Jednostrani raskid ili opoziv ugovora o nasljeđivanju nije dopušten, osim ako je zakonom drukčije određeno.

(4) Jedna ugovorna strana može pobijati ugovor o nasljeđivanju ukoliko su pri njegovom zaključivanju postojale mane volje.

Jednostrani raskid ili opoziv ugovora

Član 131*

(1) Ukoliko je nasljeđivanje jedne strane ugovorom o nasljeđivanju bilo uvjetovano ispunjenjem obaveze druge strane, ugovor se zbog neizvršenja može jednostrano raskinuti po općim pravilima obligacionog prava.

(2) Ako su nakon zaključenja ugovora o nasljeđivanju na strani jedne ugovorne strane ispunjene pretpostavke za isključenje iz nasljeđivanja ili i prije toga, a druga ugovorna strana za to nije znala, druga ugovorna strana može u zakonom propisanoj formi izvršiti isključenje iz naslijeđa, čime se smatra da je izvršila opoziv svojih raspolaganja u ugovoru o nasljeđivanju, osim ako prilikom isključenja izričito ne odredi da se isključenje ne odnosi na dio obuhvaćen ugovorom o nasljeđivanju.

(3) Jednostrani opoziv mora biti saopćen drugoj strani, inače ne proizvodi djelovanje.

(4) Osoba koja je nedostojna za nasljeđivanje ne može steći ništa ni na osnovu ugovora o nasljeđivanju. Prava druge ugovorne strane ostaju nepromijenjena.

Evidentiranje u Registar

Član 132

Notar koji je sačinio ugovor o nasljeđivanju kao i njegov raskid, odnosno opoziv dužan je o tome dostaviti podatke u Registar shodno odredbama člana 124. ovog zakona.

Ništavnost ugovora o budućem nasljedstvu ili legatu

Član 133

(1) Ništavan je ugovor kojim neko otuđuje nasljedstvo kojem se nada, kao i svaki ugovor o nasljedstvu treće osobe koja je još u životu.

(2) Ništavan je isto tako i ugovor o legatu ili kojoj drugoj koristi kojom se jedan ugovarač nada iz nasljedstva koje još nije otvoreno.

Ništavnost ugovora o sadržaju testamenta

Član 134

Ništavan je ugovor kojim se neko obavezuje da unese neku odredbu u svoj testament, ili da je ne unese, da opozove neku odredbu iz svog testamenta ili da je ne opozove.

B. USTUPANJE I RASPODJELA IMOVINE ZA ŽIVOTA

Uvjeti za punovažnost ustupanja i raspodjele imovine za života

Član 135

Predak može pravnim poslom među živima ustupiti i razdijeliti svoju imovinu svojoj djeci i drugim svojim potomcima.

Uvjet valjanosti sporazuma

Član 136*

(1) Ustupanje i raspodjela imovine u smislu odredaba člana 135. ovog zakona punovažni su samo ako su se s tim saglasila sva djeca i drugi ustupiteljevi potomci koji će po zakonu biti pozvani da naslijede njegovu ostavinu.

(2) (*prestalo da važi*)

(3) Potomak koji nije dao saglasnost može je dati naknadno.

(4) Ustupanje i raspodjela imovine ostaju punovažni ako je potomak koji se nije saglasio umro prije ostavitelja, a nije ostavio svojih potomaka, ili se odrekao nasljeđa, ili je isključen iz nasljeđa, ili je nedostojan.

Predmet ustupanja i raspodjele imovine

Član 137

(1) Ustupanjem i raspodjelom može biti obuhvaćena samo ustupiteljeva imovina koja postoji u vrijeme sklapanja ugovora, bilo cjelokupna ili samo jedan njen dio.

(2) Ništavna je odredba kojom bi bilo predviđeno kako će se raspodijeliti imovina koja se bude zatekla u ustupiteljevoj zaostavštini.

Ustupljena imovina ne ulazi u ostavinu

Član 138

(1) Kada predak koji je za života izvršio ustupanje i raspodjelu svoje imovine (ustupitelj) umre, njegovu ostavinu sačinjavat će samo ona njegova imovina koja nije obuhvaćena valjanim ustupanjem i raspodjelom, kao i dobra koja je naknadno stekao.

(2) Obaveza je notara da stranke pouči o nasljednopravnim posljedicama iz stava 1. ovog člana i u ispravi naznači da je tako postupljeno.

Ustupljeni dijelovi imovine kao poklon

Član 139

(1) Ako se sa ustupanjem i raspodjelom nije saglasio koji od nasljednika, dijelovi imovine koji su ustupljeni ostalim nasljednicima smatraju se kao pokloni i sa njima će se poslije smrti pretka postupiti kao sa poklonima učinjenim nasljednicima.

(2) Na isti način postupit će se i ako se ustupitelju poslije ustupanja i raspodjele izvršenih sporazumno sa svim nasljednicima rodi dijete, ili se pojavi nasljednik koji je bio proglašen umrlim.

Zadržavanje prava prilikom ustupanja i raspodjele

Član 140

(1) Prilikom ustupanja i raspodjele ustupitelj može za sebe ili za svog bračnog partnera, ili kao za koju drugu osobu zadržati pravo plodouživanja, pravo upotrebe ili pravo stanovanja na svim ustupljenim stvarima, ili na nekim od njih, ili ugovoriti doživotnu rentu u naturi ili novcu, ili doživotno izdržavanje ili kakvu drugu naknadu.

(2) Ako su pravo plodouživanja, pravo upotrebe, pravo stanovanja, doživotna renta ili doživotno izdržavanje ugovoreni za ustupitelja i njegovog bračnog partnera zajedno, u slučaju smrti jednog od njih, to pravo ili renta ili doživotno izdržavanje pripada u cjelini preživjelom bračnom partneru do njegove smrti, ako nije što drugo ugovoreno, ili ako drukčije ne proizilazi iz okolnosti slučaja.

Prava ustupiteljevog bračnog partnera

Član 141

(1) Ustupitelj može ustupanjem i raspodjelom obuhvatiti svog bračnog partnera uz njegov pristanak.

(2) Ako bračni partner ne bude obuhvaćen ustupanjem i raspodjelom, njegovo pravo na nužni dio ostaje neokrnjeno.

(3) U tom slučaju ustupanje i raspodjela ostaju punovažne, samo se prilikom utvrđivanja vrijednosti ostavine radi određivanja nužnog dijela preživjelog bračnog partnera dijelovi ostaviteljeve imovine koji su ustupljeni njegovim potomcima smatraju kao poklon.

Ustupiteljevi dugovi i pobijanje ustupanja

Član 142

(1) Potomci između kojih je ustupitelj razdijelio svoju imovinu ne odgovaraju za njegove dugove, ako nije što drugo određeno prilikom ustupanja i raspodjele.

(2) Ustupiteljevi povjeritelji mogu pobijati ustupanje i raspodjelu pod uvjetima predviđenim za pobijanje raspolaganja bez nadoknade.

Odgovornost za nedostatke

Član 143

Odgovornost za materijalne i pravne nedostatke kakva poslije diobe nastaje između sunasljednika nastaje i između potomaka poslije ustupanja i raspodjele imovine koju im je izvršio njihov predak.

Opoziv

Član 144

(1) Ustupitelj ima pravo da zahtijeva opoziv ugovora o ustupanju i raspodjeli u pogledu određenog potomka ili bračnog partnera i zahtijevati da mu taj vrati ono što je primio ustupanjem i raspodjelom, ako je ovaj pokazao grubu nezahvalnost prema njemu.

(2) Isto pravo ima ustupitelj ako potomak ili bračni partner ne daje njemu ili nekom drugom izdržavanje određeno poslom ustupanja i raspodjele, ili ako ne isplati ustupiteljeve dugove čija mu je isplata naložena istim poslom.

(3) U drugim slučajevima neizvršenja preuzetih obaveza određenim poslom ustupanja i raspodjele sud će, vodeći računa o važnosti preuzete obaveze za ustupitelja i o ostalim okolnostima slučaja, odlučiti da li ustupitelj ima pravo zahtijevati vraćanje date imovine, ili samo pravo tražiti prinudno izvršenje preuzete obaveze.

Prava potomaka poslije opoziva

Član 145

(1) Potomak ili bračni partner koji je morao vratiti ustupitelju ono što je primio prilikom ustupanja ili raspodjele moći će zahtijevati svoj nužni dio poslije smrti ustupitelja, ako nije isključen iz naslijeđa, niti je nedostojan naslijediti ustupitelja, niti se odrekao naslijeđa.

(2) Pri izračunavanju njegovog nužnog dijela dijelovi imovine koju je ostavitelj za života ustupio i raspodijelio svojim ostalim potomcima ili bračnom partneru smatrat će se kao poklon.

C. UGOVOR O DOŽIVOTNOM IZDRŽAVANJU

Pojam

Član 146

(1) Ugovorom o doživotnom izdržavanju obavezuje se primatelj izdržavanja da prenese na davatelja izdržavanja vlasništvo na određenim stvarima ili kojim drugim pravima, a ovaj se obavezuje, kao naknadu za to, da ga izdržava i brine se o njemu do kraja njegovog života i da ga poslije smrti sahrani.

(2) Ako nije drukčije ugovoreno, obaveza izdržavanja obuhvata davanje stana i hrane u domaćinstvu izdržavatelja ili na nekom drugom mjestu određenom ugovorom, kao i zadovoljavanje drugih potreba primatelja izdržavanja i pružanja potrebne njege u bolesti.

(3) Prijenos vlasništva na davatelja izdržavanja ugovorom može biti odgođen do smrti primatelja izdržavanja.

(4) Doživotno izdržavanje može biti ugovoreno i u korist treće osobe.

(5) Ovaj ugovor mogu zaključiti i osobe koje su po zakonu obavezne međusobno se izdržavati.

(6) Imovina koja je predmet valjanog ugovora o doživotnom izdržavanju ne ulazi u ostavinsku masu primatelja izdržavanja.

Forma

Član 147*

(1) (*prestalo da važi*)

(2) Obaveza je notara da stranke pouči o nasljednopravnim posljedicama ugovora o doživotnom izdržavanju i u ispravi naznači da je tako postupljeno.

Osiguranje prava primatelja i davatelja izdržavanja

Član 148

(1) Ugovoreno ograničenje otuđenja ili opterećenja do smrti primatelja izdržavanja može biti upisano u zemljišnu knjigu.

(2) Ako je prijenos vlasništva na davatelja izdržavanja odgođen do smrti primatelja izdržavanja, davatelj izdržavanja može svoje pravo iz ugovora upisati u zemljišnu knjigu.

Odgovornost davatelja izdržavanja za dugove primatelja izdržavanja

Član 149

Davalac izdržavanja ne odgovara za dugove primatelja izdržavanja, ali se može ugovoriti da će određenim povjeriteljima odgovarati za njegove postojeće dugove.

Doživotno izdržavanje u korist više osoba

Član 150

(1) Kada je doživotno izdržavanje ugovoreno za više osoba, svaka od njih ima zasebno pravo na određena davanja i činjenja.

(2) Smrću neke od tih osoba njegovo pravo na određena davanja i činjenja gasi se i ne prelazi na ostale osobe, izuzev ako je drukčije ugovoreno.

Neprenosivost prava

Član 151

Potraživanja primatelja izdržavanja prema davatelju izdržavanja ne mogu se prenositi na drugog.

Raskid ugovora o doživotnom izdržavanju

Član 152

(1) Ugovorne strane mogu sporazumno raskinuti ugovor o doživotnom izdržavanju i nakon što je počelo njegovo izvršavanje.

(2) Ako prema ugovoru o doživotnom izdržavanju ugovaratelji žive zajedno, pa se njihovi odnosi toliko poremete da zajednički život postane nepodnošljiv, svaka strana može tražiti od suda raskid ugovora.

(3) Svaka strana može tražiti raskid ugovora ako druga strana ne izvršava svoje obaveze.

(4) U slučaju raskida ugovora svaka strana zadržava pravo da od druge strane traži naknadu koja joj pripada po općim pravilima imovinskog prava.

Uticaj promijenjenih prilika

Član 153

(1) Ako su se poslije zaključenja ugovora prilike toliko promijenile da je njegovo ispunjenje postalo znatno otežano, sud će na zahtjev jedne ili druge strane njihove odnose iznova urediti ili ih raskinuti, vodeći računa o svim okolnostima.

(2) Sud može pravo primatelja izdržavanja preinačiti u doživotnu rentu, ako to odgovara jednoj i drugoj strani.

Prestanak ugovora o doživotnom izdržavanju

Član 154

(1) U slučaju smrti davatelja izdržavanja njegove obaveze prelaze na njegovog bračnog druga i njegove potomke koji su pozvani na nasljedstvo, ako oni na to pristanu.

(2) Ako oni ne pristanu na produženje ugovora o doživotnom izdržavanju, ugovor se raskida i oni nemaju pravo tražiti naknadu za prije dato izdržavanje.

(3) Ako bračni partner i potomci davatelja izdržavanja nisu u stanju preuzeti ugovorne obaveze, oni imaju pravo tražiti naknadu od primatelja izdržavanja.

(4) Sud će ovu naknadu odrediti po slobodnoj ocjeni, uzimajući pri tome u obzir materijalne prilike primatelja izdržavanja i osoba koje su bile ovlaštene za produženje ugovora o doživotnom izdržavanju.

V. PRELAZAK OSTAVINE NA NASLJEDNIKE

A. OTVARANJE NASLIJEĐA

Smrt i proglašenje osobe umrlom

Član 155

Smrću osobe otvara se njezino nasljedstvo, a isto djelovanje ima i proglašenje osobe umrlom.

Otvaranje naslijeđa osobe proglašene umrlom i početak toka rokova

Član 156

(1) Kao dan otvaranja naslijeđa osobe koja je proglašena umrlom smatra se dan kad je rješenje o proglašenju te osobe umrlom postalo pravomoćno, ako u samom rješenju nije kao dan smrti određen neki drugi dan.

(2) Rokovi koji po ovom zakonu počinju teći od dana otvaranja naslijeđa, počinju teći u slučaju proglašenja osobe umrlom tek od dana kad je rješenje o tome postalo pravomoćno.

Sposobnost za nasljeđivanje

Član 157

(1) Nasljednik može biti samo osoba koja je živa u trenutku otvaranja naslijeđa.

(2) Dijete već začeto u trenutku otvaranja naslijeda smatra se kao rođeno, ako se rodi živo.

(3) Na osnovu testamenta mogu naslijediti i pravna lica ukoliko posebnim propisima nije drukčije određeno.

(4) Ako su dvije ili više osoba izgubile život u istom događaju, smatrat će se da ni jedna od njih nije bila živa u trenutku otvaranja nasljedstva druge, ako se ne dokaže suprotno.

Nedostojnost za nasljeđivanje

Član 158

Nedostojan je naslijediti, kako na osnovu zakona tako i na osnovu testamenta i ugovora o nasljeđivanju, kao i dobiti bilo šta na osnovu testamenta ili ugovora o nasljeđivanju:

1) ko je s umišljajem lišio ili pokušao lišiti života ostavitelja,

2) ko je prinudom ili prijetnjom natjerao ili prevarom naveo ostavitelja da sačini ili opozove testament, odnosno ugovor o nasljeđivanju, ili neku odredbu testamenta, odnosno ugovora o nasljeđivanju, ili ga je spriječio da to učini,

3) ko je uništio ili sakrio ostaviteljev testament ili ugovor o nasljeđivanju u namjeri da spriječi ostvarenje posljednje ostaviteljeve volje, kao i onaj ko je falsifikovao testament ili ugovor o ostaviteljevom nasljeđivanju,

4) ko se teže ogriješio o obavezu izdržavanja prema ostavitelju prema kojem je imao zakonsku obavezu izdržavanja, kao i onaj ko nije htio pružiti ostavitelju nužnu pomoć koju mu je mogao pružiti bez opasnosti po vlastiti život, ili ga je ostavio bez pomoći u prilikama koje su opasne po život ili zdravlje,

5) ko je krivičnim djelom sa umišljajem doveo ostavitelja u stanje stalne nesposobnosti za sačinjavanje testamenta ili ugovora o nasljeđivanju, ili je krivičnim djelom s umišljajem stekao povoljniji nasljednopravni položaj.

Član 159

(1) Nedostojnost ne smeta potomcima nedostojnog i oni nasljeđuju kao da je on umro prije ostavitelja.

(2) Nedostojnost prestaje oproštajem ostavitelja u formi propisanoj za punovažnost testamenta, odnosno ugovora o nasljeđivanju.

(3) Postojanje nedostojnosti sud utvrđuje po službenoj dužnosti osim u slučaju iz člana 158. tačka 4. ovog zakona.

Postupak za ostavinu kad su nasljednici nepoznati

Član 160

(1) Ako nije poznato da li ima nasljednika, sud će oglasom objavljenim u "Službenim novinama Federacije BiH" pozvati osobe koje polažu pravo na nasljedstvo da se prijave sudu.

(2) Ako se po isteku jedne godine od objavljivanja oglasa ne pojavi ni jedan nasljednik, utvrdit će se da je ostavina prešla u vlasništvo općine, odnosno grada određenih ovim zakonom, ali se s tim nasljednik koji bi se javio najkasnije u roku deset godina od predaje ostavine ne lišava prava da mu se preda ostavina ili dio koji mu pripada.

Staratelj ostavine

Član 161

(1) Kad su nasljednici nepoznati ili nepoznatog boravišta, kao i u ostalim slučajevima kad je to potrebno, sud će postaviti privremenog staratelja ostavine koji je ovlašten da u ime nasljednika podnosi tužbu, naplaćuje potraživanja i isplaćuje dugove i uopće zastupa nasljednike.

(2) Sud je ovlašten, kada je to potrebno, odrediti posebna prava i dužnosti staratelja ostavine.

(3) Žalba protiv rješenja o postavljenju privremenog staratelja ne odgađa njegovu provedbu.

(4) O postavljanju privremenog staratelja sud će obavijestiti organ starateljstva koji može postaviti drugog staratelja.

(5) U pogledu polaganja računa i nagrade privremenom staratelju primjenjuju se odredbe propisane za izvršitelja testamenta.

B. STICANJE OSTAVINE I ODRICANJE OD NASLIJEĐA

Prelazak ostavine na nasljednike

Član 162

Ostavina umrle osobe prelazi po sili zakona na njegove nasljednike u trenutku njegove smrti.

Odricanje od naslijeđa

Član 163

(1) Nasljednik se može odreći od naslijeđa izjavom u formi notarski obrađene isprave ili izjavom datom na zapisnik kod suda do donošenja prvostepene odluke.

(2) Odricanje važi i za potomke onoga koji se odrekao od naslijeđa ako nije izričito izjavio da se odriče samo u svoje ime.

(3) Ako su potomci maloljetni, za ovo odricanje nije potrebno odobrenje starateljskog organa.

(4) Nasljednik koji se odrekao od naslijeđa samo u svoje ime smatra se kao da nikad nije bio nasljednik.

(5) Ako se odreknu od naslijeđa svi nasljednici koji u trenutku smrti ostavitelja pripadaju najbližem nasljednom redu, na nasljedstvo se pozivaju nasljednici sljedećeg nasljednog reda. Za slučaj da se nasljedstva odreknu ostali nasljednici prvog nasljednog reda bračni drug ostaje u prvom nasljednom redu.

Član 164

(1) Ako je nasljednik umro prije okončanja rasprave ostavine, a nije se odrekao od naslijeđa, pravo odricanja prelazi na njegove nasljednike.

(2) Isto vrijedi i u slučaju kad je nasljednik umro nakon okončanja ostavinske rasprave, a prije donošenja prvostepene odluke.

Nemogućnost odricanja od naslijeđa

Član 165

(1) Ne može se odreći od naslijeđa nasljednik koji je raspolagao cijelom ostavinom ili jednim njenim dijelom.

(2) Mjere koje jedan nasljednik poduzme samo radi očuvanja ostavine, kao i mjere tekuće uprave ne lišavaju ga prava da se odrekne od naslijeđa.

Sadržaj izjave o odricanju od naslijeđa

Član 166

(1) Odricanje od naslijeđa ne može biti djelomično ni pod uvjetom.

(2) Odricanje od naslijeđa ne odnosi se na naknadno pronađenu imovinu.

(3) Odricanje u korist određenog nasljednika ne smatra se kao odricanje od naslijeđa. Ovakvo odricanje se smatra kao izjava o ustupanju svog nasljednog dijela.

Odricanje od naslijeđa koje nije otvoreno

Član 167*

(1) Odricanje od naslijeđa koje nije otvoreno nema nikakvo pravno djelovanje.

(2) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, potomak koji može samostalno raspolagati svojim pravima može se ugovorom s pretkom odreći od naslijeđa koje bi mu pripalo poslije smrti pretka. Isto vrijedi i za slučaj kad se bračni partner odriče od naslijeđa koje bi mu kao bračnom partneru pripalo nakon smrti njegovog bračnog partnera.

(3) (*prestalo da važi*)

(4) Odricanje važi i za potomke onoga koji se odrekao, ako ugovorom o odricanju ili naknadnim sporazumom nije što drugo određeno.

Neopozivost izjave o odricanju ili o primanju naslijeđa i njezino poništenje

Član 168

(1) Izjava o odricanju od naslijeđa ili o primanju naslijeđa ne može se opozvati.

(2) Nasljednik može izjavu iz stava 1. ovog člana pobijati po općim pravilima o pobijanju pravnih poslova zbog mana volje.

Priraštaj

Član 169

Dio testamentarnog nasljednika koji se odrekao od naslijeđa pripada ostaviteljevim zakonskim nasljednicima, ako iz samog testamenta ne proizlazi druga namjera zavještateljeva.

Član 170

Dio zakonskog nasljednika koji se odrekao od naslijeđa samo u svoje ime, nasljeđuje se kao da je taj nasljednik umro prije ostavitelja.

Zastara prava na zahtjev za predaju ostavine

Član 171

(1) Pravo nasljednika na zahtjev za predaju ostavine zastarijeva prema savjesnom posjedniku za godinu dana od kada je nasljednik saznao za svoje pravo i za posjednika stvari ostavine, a najduže za deset godina računajući za zakonskog nasljednika i nasljednika po ugovoru o nasljeđivanju od ostaviteljeve smrti, a za testamentarnog nasljednika od proglašenja testamenta.

(2) Prema nesavjesnom posjedniku ovo pravo zastarijeva za 20 godina.

C. ODGOVORNOST NASLJEDNIKA ZA DUGOVE OSTAVITELJEVE

Obim odgovornosti nasljednika

Član 172

(1) Nasljednik odgovara za ostaviteljeve dugove do visine vrijednosti naslijeđene imovine.

(2) Nasljednik koji se odrekao od naslijeđa ne odgovara za ostaviteljeve dugove.

(3) Kada ima više nasljednika oni odgovaraju solidarno za ostaviteljeve dugove i to svaki do visine vrijednosti svog nasljednog dijela, bez obzira na to da li je izvršena dioba nasljedstva.

(4) Među nasljednicima dugovi se dijele srazmjerno njihovim nasljednim dijelovima, ako testamentom ili ugovorom o nasljeđivanju nije drukčije određeno.

Odvajanje ostavine

Član 173

(1) Ostaviteljevi povjeritelji mogu zahtijevati u roku tri mjeseca od otvaranja naslijeđa da se ostavina odvoji od imovine nasljednika, ako učine vjerovatnim postojanje potraživanja i opasnost da bez odvajanja ne bi mogli namiriti svoja potraživanja.

(2) U tom slučaju nasljednik ne može raspolagati stvarima i pravima ostavine, niti se njegovi povjeritelji mogu iz njih naplatiti dok se ne naplate povjerioci koji su tražili odvajanje.

(3) Ostaviteljevi povjeritelji koji su tražili ovo odvajanje mogu naplatiti svoja potraživanja samo iz sredstava ostavine.

(4) Odvojenoj ostavini sud može postaviti staratelja.

(5) Na zahtjev ostaviteljevih povjeritelja sud može odrediti čuvanje odvojene ostavine. Troškove povjeravanja ostavine na čuvanje dužni su snositi povjeritelji koji su to zahtijevali.

(6) Ako povjeritelj koji je zahtijevao odvajanje nema izvršnu ispravu ili ako već prije nije pokrenuo postupak radi ostvarenja svog potraživanja, dužan je pokrenuti postupak radi ostvarenja potraživanja u roku koji mu odredi sud rješenjem o odvajanju ostavine. Ako povjeritelj ne pokrene postupak na koji je upućen u roku koji mu je određen, sud će po službenoj dužnosti svoje rješenje o odvajanju ostavine staviti van snage.

(7) O zahtjevu povjeritelja sud odlučuje rješenjem u ostavinskom postupku. Žalba protiv tog rješenja ne odgađa njegovo izvršenje.

D. DIOBA NASLJEDSTVA I NASLJEDNIČKA ZAJEDNICA

Pravo na diobu

Član 174

(1) Diobu nasljedstva može zahtijevati svaki nasljednik.

(2) Pravo na diobu nasljedstva ne može zastarjeti.

(3) Ništavan je ugovor kojim se nasljednik trajno odriče prava da traži diobu kao i odredba u testamentu kojom se dioba trajno zabranjuje ili ograničava.

(4) Dioba se provodi uz odgovarajuću primjenu pravila o diobi suvlasništva i učincima diobe, ako ugovorom o nasljeđivanju, testamentom ili ovim zakonom nije šta drugo određeno.

Nasljednička zajednica

Član 175

(1) Do utvrđenja koliki dijelovi nasljednog prava pripadaju pojedinim naljednicima, sunasljednici upravljaju i raspolažu svim što čini nasljedstvo po pravilima po kojima zajednički vlasnici upravljaju i raspolažu stvarima, osim onim što je povjereno na upravljanje izvršitelju testamenta ili staratelju ostavine.

(2) Pošto bude utvrđeno koliki dijelovi nasljednog prava pripadaju pojedinim nasljednicima, do diobe sunasljednici upravljaju i raspolažu svime što je do tada bilo zajedničko po pravilima po kojima suvlasnici upravljaju i raspolažu stvarima, osim onim što je povjereno na upravljanje izvršitelju testamenta ili staratelju ostavine.

(3) Ako nema izvršitelja testamenta, a nasljednici se ne slože o upravljanju nasljedstvom, sud će, na zahtjev jednog od njih, postaviti upravitelja koji će u njihovo ime upravljati nasljedstvom, ili odrediti svakom nasljedniku dio nasljedstva kojim će on upravljati. Za upravitelja sud može postaviti i nekog od nasljednika.

(4) Upravitelj može sa odobrenjem suda raspolagati stvarima iz ostavine ako je za to ovlašten testamentom ili ako je to potrebno radi isplate troškova ili otklanjanja štete na nasljedstvu.

Pravo nasljednog dijela prije diobe

Član 176*

(1) Nasljednik može prije diobe ili prije pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju prenijeti svoj nasljedni dio, potpuno ili djelomično, samo na sunasljednike.

(2) (*prestalo da važi*)

(3) Ugovor nasljednika sa osobom koja nije nasljednik o ustupanju nasljednog dijela obavezuje nasljednika samo da po izvršenoj diobi preda svoj dio saugovoratelja, odnosno po pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju prenese svoj dio na saugovorača.

Pravo nasljednika koji je živio ili privređivao u zajednici sa ostaviteljem

Član 177

(1) Na zahtjev nasljednika koji je živio ili privređivao u zajednici sa ostaviteljem sud može, kada to iziskuje opravdana potreba, odlučiti da mu se ostave pojedine stvari pokretne ili nepokretne ili grupe stvari koje bi pripale u dio ostalih nasljednika, a da im on vrijednost tih stvari isplati u novcu u roku koji sud prema okolnostima odredi. Rješenje suda kojim udovoljava tom zahtjevu je izvršna isprava.

(2) Sunasljednik koji je poljoprivrednik ne mora učiniti vjerovatnom opravdanu potrebu iz stava 1. ovog člana kada se radi o nasljeđivanju poljoprivrednog zemljišta i stvari koje služe obavljanju poljoprivredne djelatnosti.

(3) Za tako određeni iznos osobe iz stava 1. ovog člana imaju, radi osiguranja iznosa koji im je dužan platiti do isplate, zakonsko založno pravo na dijelovima ostavine dodijeljenim nasljedniku.

(4) Ako isplata ne bude izvršena u roku, ostali nasljednici imaju pravo tražiti naplatu svog potraživanja ili predaju stvari koje bi im inače pripale na ime nasljednog dijela.

Dioba predmeta domaćinstva

Član 178

(1) Predmeti domaćinstva koji služe za zadovoljavanje svakodnevnih potreba nasljednika koji je živio sa ostaviteljem u istom domaćinstvu, a koji nije njegov potomak ni njegov bračni partner, ostavit će se na

njegov zahtjev tom nasljedniku, a njihova vrijednost će se uračunati u dio tog nasljednika.

(2) Ukoliko vrijednost predmeta premašuje vrijednost nasljednog dijela, nasljednik kojem su ti predmeti ostavljeni isplatit će ovu razliku nasljednicima u novcu.

Obaveza zaštite među nasljednicima poslije diobe

Član 179

(1) Svakom nasljedniku ostali nasljednici odgovaraju po samom zakonu ako bi mu neka treća osoba, pozivajući se na neko pravo zasnovano prije diobe, oduzela stvar koja je stavljena u njegov nasljedni dio, ili inače smanjila njegovo pravo.

(2) Oni jamče isto tako da stvari stavljene u njegov dio nemaju skrivenih nedostataka. Nasljednici jamče da potraživanje ostavitelja stavljeno u dio jednog nasljednika postoji i da će se moći naplatiti od dužnika do iznosa koji mu je ostavljen u dio.

(3) Obaveza jamstva za postojanje i naplativnost potraživanja traje tri godine po završenoj diobi, a za potraživanja koja dospijevaju poslije diobe ona traje tri godine do dospjelosti obaveze.

(4) U svim slučajevima jemstva po odredbama st. 1., 2. i 3. ovog člana, svaki nasljednik jamči i duguje naknadu srazmjerno svom nasljednom dijelu.

DIO DRUGI

POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA

I. SASTAVLJANJE SUDSKOG TESTAMENTA, ČUVANJE I OPOZIV TESTAMENTA

Nadležnost

Član 180

(1) Za sastavljanje sudskog testamenta, čuvanje testamenta u sudu i za opoziv testamenta pred sudom nadležan je svaki općinski sud.

(2) Poslove u vezi sa sastavljanjem, uzimanjem na čuvanje i opozivom testamenta obavlja sudija pojedinac.

Sastavljanje sudskog testamenta

Član 181

(1) Kada se testament sastavlja u sudu po kazivanju zavještatelja, sudija će prethodno utvrditi identitet zavještatelja.

(2) Sudija će zatim saslušati kazivanje zavještatelja koje će vjerno zabilježiti u zapisnik, po mogućnosti riječima samog zavještatelja, pazeći pri tom da volja zavještatelja bude jasno izražena.

(3) U zapisnik će se unijeti i sve okolnosti koje bi mogle biti od uticaja na punovažnost testamenta.

(4) Kad je to potrebno, sudija će zavještatelju objasniti propise koji ograničavaju zavještatelja u raspolaganju testamentom.

(5) Pošto zavještatelj sam pročita zapisnik ili mu sudija pročita ako ne zna da čita i zavještatelj izjavi da je njegova posljednja volja u svemu vjerno zabilježena, sudija će sve to potvrditi u samom zapisniku i ovjeriti svojim potpisom.

(6) Zapisnik potpisuju, pored sudije, zapisničar, zavještatelj, svjedoci identiteta i svjedoci testamenta.

(7) Ako zavještatelj i svjedoci identiteta ne znaju pisati, stavit će na zapisnik svoj rukoznak.

Utvrđivanje identiteta zavještatelja i svjedoka

Član 182

(1) Ako sudija ne poznaje zavještatelja osobno i po imenu, identitet zavještatelja utvrđuje se osobnom kartom i ako zavještatelj nema osobnu kartu, a ni sudija ga osobno i po imenu ne poznaje, dovoljno je da njegov identitet posvjedoče dva punoljetna svjedoka.

(2) Identitet svjedoka testamenta i svjedoka identiteta zavještatelja, ako ih sudija osobno ne poznaje, utvrdit će se osobnom kartom.

(3) U zapisniku će se navesti način na koji je utvđen identitet zavještatelja i svjedoka identiteta, odnosno svjedoka testamenta.

Testament sastavljen od više listova

Član 183

(1) Ako se zapisnik o sastavljanju testamenta sastoji od više listova, svi listovi će se proširi jamstvenikom i oba kraja jemstvenika zapečatiti sudskim pečatom.

(2) Svaki list zavještatelj će posebno potpisati, odnosno na njega staviti svoj rukoznak.

(3) Na kraju zapisnika naznačit će se od koliko se listova sastoji testament.

Čuvanje sudskog testamenta i predaja zavještatelju

Član 184

(1) Testament sastavljen u sudu zavještatelj može ostaviti na čuvanje sudu, a može zahtijevati da mu se preda.

(2) Ako zavještatelj ostavi sudski testament na čuvanje sudu, sudija će narediti da se testament stavi u poseban omot i zapečati, a zavještatelju će se, na njegov zahtjev, izdati potvrda da je testament sastavljen i ostavljen sudu na čuvanje.

(3) Testament se u sudu čuva odvojeno od ostalih spisa.

(4) Kada zavještatelj traži da mu se preda sudski testament, sudija će mu predati zapisnik o sastavljanju tog testamenta u posebnom zapisniku koji potpisuje zavještatelj, utvrdit će se da je testament sastavljen u sudu i predat zavještatelju.

Sastavljanje testamenta zavještatelju koji ne zna službeni jezik ili je nijem

Član 185

(1) Ako zavještatelj ne zna službeni jezik, pozvat će se sudski tumač i još dva svjedoka, pa će se testament pred njima napisati onako kako ga sudski tumač prevede na službeni jezik.

(2) Ako je zavještatelj nijem, pozvat će se sudski tumač i dva svjedoka koji se sa zavještateljem mogu sporazumjeti.

(3) Zapisnik o sastavljanju testamenta u slučajevima iz st. 1. i 2. ovog člana potpisuju i tumač i svjedoci.

Povjeravanje testamenta sudu

Član 186

(1) Kad se preda na čuvanje testament koji nije sastavljen u sudu, zavještatelj ga predaje lično sudiji, otvorenog ili u zatvorenom omotu.

(2) O predaji testamenta sastavit će se zapisnik u kojem se mora navesti kako je utveđen identitet zavještatelja.

(3) Otvoreni testament stavit će se u poseban omot i zapečatiti, a zavještatelju će se, na njegov zahtjev, izdati potvrda da je testament povjeren na čuvanje sudu.

(4) Ako je na čuvanje predat otvoren testament sudija će zavještatelja upozoriti na nedostatke zbog kojih testament ne bi bio punovažan.

Vraćanje testamenta zavještatelju

Član 187

(1) Testament koji se nalazi na čuvanju kod suda vratit će se zavještatelju na njegov zahtjev.

(2) Testament će se vratiti i zavještateljevom punomoćniku koji ima ovjerenu punomoć za taj posao.

(3) O vraćanju testamenta sastavit će se zapisnik u kojem će se navesti način na koji je utvrđen identitet osobe kojoj se vraća testament.

(4) Ako se testament vraća punomoćniku punomoć će se priložiti zapisniku i zadržati u sudu.

Čuvanje isprava o usmenom testamentu

Član 188

(1) Ako su svjedoci usmenog testamenta podnijeli sudu pismeno koje sadrži volju zavještatelja, sud će prijem ovakvog pismena zapisnički utvrditi, staviti u poseban omot i zapečatiti.

(2) Sud će postupiti po odredbi stava 1. ovog člana i kada svjedoci usmenog testamenta dođu u sud da usmeno ponove izjavu zavještatelja.

(3) Prilikom uzimanja izjava svjedoka sud će nastojati utvrditi izjavu volje zavještatelja, a pored toga ispitat će i okolnosti od kojih zavisi punovažnost usmenog testamenta.

(4) Isprave o usmenom testamentu čuvat će se u sudu odvojeno od ostalih spisa.

Opoziv testamenta pred sudom

Član 189

(1) Zavještatelj može pred sudom opozvati svoj testament.

(2) Na opoziv testamenta pred sudom shodno će se primjenjivati odredbe ovog zakona koje važe za sastavljanje sudskog testamenta.

(3) Kad zavještatelj opozove testament opoziv će se zabilježiti na testamentu koji se čuva u sudu.

Sastavljanje i opoziv testamenta van sudske zgrade

Član 190

U slučaju potrebe sud će sastaviti testament i primiti izjavu o opozivu testamenta i van sudske zgrade.

Obavještavanje suda o zavještateljevom prebivalištu

Član 191

Ako je testament sastavljen u sudu na čijem području zavještatelj nema prebivališta, ili ako je testament tom sudu predat na čuvanje, ili ako je testament pred tim sudom opozvan, taj sud je dužan o tome odmah obavijestiti sud na čijem području zavještatelj ima prebivalište.

II. POSTUPAK SA TESTAMENTOM

Predaja testamenta sudu

Član 192

(1) Testament koji je umrli ostavio dostavit će se u sudu zajedno sa smrtovnicom.

(2) Organ koji sastavlja smrtovnicu provjerit će da li je umrli ostavio testament, odnosno da li postoji isprava ili dokazi o usmenom testamentu.

Proglašenje testamenta

Član 193

(1) Kad sud utvrdi da je osoba koja je ostavila testament umrla ili da je proglašena umrlom otvorit će njen testament bez povrede pečata, pročitat će ga i o tome sastaviti zapisnik.

(2) Ovako će se postupati bez obzira na to da li je testament po zakonu punovažan i da li ima više testamenata.

(3) Otvaranje i čitanje testamenta izvršit će se u prisustvu dva punoljetna građanina koji mogu biti i osobe pozvane na nasljedstvo.

(4) Proglašenju testamenta mogu prisustvovati nasljednici, legatari i druge zainteresirane osobe i tražiti prijepis testamenta.

(5) Općinski sud kod kojeg se testament nađe ili kojem bude podnesen otvorit će i pročitati testament iako je za raspravljanje ostavine nadležan drugi općinski sud ili inozemni organ.

Zapisnik o proglašenju pismenog testamenta

Član 194

(1) Zapisnik o proglašenju pismenog testamenta treba da sadrži:

1) koliko je testamenata nađeno, koji datum nose i gdje su nađeni,

2) ko je testamente predao sudu ili sastavljaču smrtovnice,

3) da li je testament predat otvoren ili zatvoren i kakvim je pečatom bio zapečaćen,

4) koji su svjedoci prisustvovali otvaranju i proglašenju testamenta.

(2) Ako je prilikom otvaranja testamenta primijećeno da je pečat povrijeđen ili da je u testamentu nešto brisano, precrtano ili ispravljano ili ako se što drugo sumnjivo nađe, mora se i to u zapisniku navesti.

(3) Zapisnik potpisuju sudija, zapisničar i svjedoci.

(4) Na proglašeni testament sud će staviti potvrdu o njegovom proglašenju sa naznačenjem datuma proglašenja, kao i broj i datum ostalih pronađenih testamenata.

Proglašenje usmenog testamenta

Član 195

(1) Ako je umrli sačinio usmeni testament i o tome postoji isprava koju su svjedoci svojeručno potpisali, sud će sadržinu ove isprave proglasiti po odredbama koje važe za proglašenje pismenog testamenta.

(2) Ako takve isprave nema, svjedoci pred kojima je usmeni testament izjavljen saslušat će se ponaosob o sadržaju testamenta, a naročito o okolnostima od kojih zavisi njegova punovažnost, pa će zapisnik o saslušanju ovih svjedoka proglasiti po odredbama koje važe za proglašenje pismenog testamenta.

(3) Ako stranka zahtijeva da se svjedoci usmenog testamenta saslušaju pod zakletvom ili ako sud nađe da je takvo saslušanje potrebno, odredit će ročište za saslušanje ovih svjedoka na koje će prozvati predlagače, a ostale zainteresirane osobe samo ako se time ne bi odugovlačio postupak.

Proglašenje nestalog ili uništenog testamenta

Član 196

(1) Ako je pismeni testament nestao ili je uništen nezavisno od ostaviteljeve volje, a među zainteresiranim osobama nema spora o ranijem postojanju tog testamenta, o formi u kojoj je sastavljen, o načinu nestanka ili uništenja, kao ni o sadržini testamenta, ostavinski sud će o tome saslušati sve zainteresirane osobe i po njihovim prijedlozima izvesti potrebne dokaze, pa će taj zapisnik proglasiti po odredbama koje važe za proglašavanje pismenog testamenta.

(2) Ako bi ostavina, kad ne bi bilo testamenta postala vlasništvo općine, odnosno grada, sporazum zainteresiranih osoba o ranijem postojanju testamenta, o njegovoj formi i sadržaju važi samo uz saglasnost nadležnog organa.

(3) Ako među zainteresiranim osobama ima osoba koje nisu sposobne da se same staraju o svojim interesima, sporazum iz st. 1. i 2. ovog člana važi samo uz saglasnost organa starateljstva.

Dostavljanje i čuvanje isprava o proglašenju testamenta

Član 197

(1) Zapisnik o proglašenju testamenta sa izvornim pismenim testamentom, odnosno sa ispravom o usmenom testamentu ili zapisnikom o saslušanju svjedoka usmenog testamenta dostavit će se ostavinskom sudu, a sud koji je testament proglasio zadržat će njihov prijepis.

(2) Izvorni pismeni testament, isprava o usmenom testamentu, zapisnik o saslušanju svjedoka usmenog testamenta, kao i zapisnik o sadržaju nestalog ili uništenog pismenog testamenta, čuvat će se u sudu odvojeno od drugih spisa, a njihov ovjereni prijepis priložit će se spisima.

III. OSTAVINSKI POSTUPAK

A. OPĆE ODREDBE

Predmet ostavinskog postupka

Član 198

U ostavinskom postupku utvrđuje se ko su ostaviteljevi nasljednici, što čini ostavinu, te koja još prava u pogledu ostavine pripadaju nasljednicima, legatarima i drugim osobama.

Vanparnični postupak

Član 199

(1) Ostavinski postupak je vanparnični postupak.

(2) Ako ovim zakonom nije drukčije određeno, u ostavinskom postupku na odgovarajući se način primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje vanparnični i parnični postupak.

Nadležnost za provođenje ostavinskog postupka

Član 200

(1) Ostavinski postupak se u prvom stepenu provodi pred općinskim sudom u Federaciji, odnosno pred notarom kao povjerenikom suda.

(2) U općinskom sudu ostavinski postupak provodi sudija pojedinac.

(3) Sud će povjeriti notaru provođenje ostavinskog postupka i dostaviti mu spis bez odgađanja u skladu sa odredbama člana 261. ovog zakona.

(4) Kada notar provodi radnje u ostavinskom postupku kao povjerenik suda ovlašten je, kao i sudija općinskog suda, poduzimati sve radnje u postupku i donositi sve odluke, osim odluka za koje je ovim zakonom drukčije propisano.

Mjesna nadležnost

Član 201

(1) Za ostavinski postupak mjesno je nadležan sud na čijem je području ostavitelj u vrijeme smrti imao prebivalište (ostavinski sud).

(2) Ako ostavitelj u vrijeme smrti nije imao prebivalište u Federaciji, za ostavinski postupak mjesno je nadležan sud na čijem je području ostavitelj u to vrijeme imao boravište, ukoliko ovim zakonom ili međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.

(3) Ako ostavitelj u vrijeme smrti nije imao ni prebivalište ni boravište u Federaciji, mjesno je nadležan ostavinski sud u Federaciji na čijem se području nalazi ostavina ili pretežni dio njegove ostavine.

(4) Ako se nijedan dio ostavine ne nalazi u Federaciji mjesno je nadležan sud prema mjestu gdje je ostavitelj upisan u knjigu državljana.

(5) Privremene mjere za osiguranje ostavine može pored ostavinskog suda narediti i sud na čijem je području ostavitelj umro te sud na čijem se području nalazi ostaviteljeva imovina.

(6) Kad za ostavinski postupak nije nadležan sud u Federaciji, nadležnost domaćeg suda koji je ovlašten provoditi pojedine radnje određuje se prema odredbama st. od 1. do 5. ovog člana.

Zabrana sporazuma o nadležnosti

Član 202

Stranke ne mogu sporazumno mijenjati nadležnost suda u ostavinskom postupku.

Stranke

Član 203

Strankom se u smislu ovog zakona smatraju nasljednici i legatari kao i druge osobe koje ostvaruju neko pravo iz ostavine.

Opća pravila postupanja

Član 204

(1) Tokom cijelog postupka sud će paziti da prava stranaka budu što prije utvrđena i osigurana.

(2) Sud je dužan naročito paziti da se zaštite i ostvare prava osoba koje se zbog maloljetnosti, duševne bolesti ili drugih okolnosti nisu sposobne brinuti o svojim pravima i interesima.

(3) U ostavinskom postupku javnost je isključena.

Dokazi

Član 205

(1) Sud donosi odluku na osnovu rezultata cjelokupne rasprave.

(2) Sud je ovlašten utvrđivati činjenice koje stranke u postupku nisu iznijele, te izvesti i dokaze koje one nisu predložile, ako ocijeni da su te činjenice i ti dokazi važni za odlučivanje u skladu s ovim zakonom.

(3) Odluka se može zasnivati i na dokazima koji nisu izvedeni pred sudom koji donosi odluku.

Radnje u postupku

Član 206

Sudija sa zapisničarom prima izjave o odricanju od naslijeđa i izvodi dokaze.

Zapisnici i bilješke

Član 207

(1) O radnjama poduzetim u postupku po pravilu se sastavlja zapisnik.

(2) O manje važnim izjavama stranaka i obavijestima koje sud prikuplja može se umjesto zapisnika staviti samo bilješka na spisu.

(3) Zapisnik potpisuju stranke ako su prisustvovale radnji u postupku, sudija koji je sastavio zapisnik te zapisničar.

(4) Bilješku na spisu potpisuje osoba koja ju je sastavila.

Odluke

Član 208

(1) Odluke se u postupku donose u obliku rješenja.

(2) Rješenja protiv kojih je dopušten prigovor, odnosno žalba i rješenja drugostepenog suda moraju biti obrazložena.

Prigovor protiv rješenja

Član 209

(1) Protiv rješenja koje je kao povjerenik suda u ostavinskom postupku donio notar dopušten je prigovor u roku osam dana od dana dostavljanja rješenja strankama.

(2) U pogledu prigovora iz stava 1. ovog člana, ako ovim zakonom nije drukčije određeno, na odgovarajući način se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje žalba u parničnom i vanparničnom postupku.

Postupak povodom prigovora

Član 210

(1) Prigovor se dostavlja notaru koji ga je dužan bez odgađanja zajedno sa spisom dostaviti nadležnom općinskom sudu.

(2) O prigovoru odlučuje sudija pojedinac.

Odluke suda o prigovoru protiv rješenja notara

Član 211

(1) Nepravovremene, nepotpune ili nedopuštene prigovore sud će odbaciti.

(2) Odlučujući o prigovoru protiv rješenja koji je donio notar, sud može u cijelosti ili djelomično rješenje održati na snazi ili ga ukinuti.

(3) Kada sud ukine rješenje ili ga djelomično održi na snazi, sam će odlučiti o ukinutom dijelu rješenja.

(4) Protiv rješenja suda kojim je rješenje notara u cijelosti ili djelomično ukinuto nije dopuštena posebna žalba.

(5) U slučaju iz stava 3. ovog člana sud će provesti radnje koje ocijeni potrebnim.

(6) Rješenje o prigovoru dostavit će se strankama i notaru.

Žalba protiv rješenja

Član 212

(1) Protiv rješenja prvostepenog suda dopuštena je žalba, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

(2) Žalba se podnosi u roku 15 dana od dostavljanja prvostepenog rješenja.

Postupak po žalbi

Član 213

(1) Žalba se podnosi prvostepenom sudu koji može u povodu pravovremeno podnesene žalbe sam novim rješenjem preinačiti pobijano rješenje, ako se time ne povređuju prava drugih osoba zasnovana na tom rješenju.

(2) Ako prvostepeni sud ne preinači svoje rješenje, dostavit će žalbu drugostepenom sudu, bez obzira na to je li žalba podnesena u roku koji zakon određuje.

(3) Drugostepeni sud rješava, po pravilu, samo o žalbama koje su pravovremeno podnesene, ali može uzeti u obzir i žalbu koja je nepravovremeno podnesena ako se time ne povređuju prava drugih osoba koja se zasnivaju na pobijanom rješenju.

(4) Ako je protiv rješenja dopuštena posebna žalba sud će, ako ne postupi prema odredbi stava 1. ovog člana, prijepis spisa sa žalbom dostaviti drugostepenom sudu. Ne čekajući odluku drugostepenog suda, prvostepeni sud poduzimat će one radnje koje je ovlašten poduzimati u ostavinskom postupku, nezavisno od ishoda žalbenog postupka, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Vanredni pravni lijekovi

Član 214

U ostavinskom postupku nisu dopušteni vanredni pravni lijekovi.

Troškovi postupka

Član 215

(1) Svaka stranka snosi troškove koje je imala tokom ili u povodu postupka.

(2) Ako je bilo zajedničkih troškova, sud će odrediti u kojem će razmjeru stranke snositi te troškove.

(3) Na prijedlog jedne stranke sud može odlučiti da joj druga stranka nadoknadi troškove koje joj je prouzrokovala očito nesavjesnim postupkom.

B. PRETHODNE RADNJE

1. Smrtovnica Sastavljanje smrtovnice

Član 216

(1) Kad neka osoba umre ili bude proglašena umrlom matičar nadležan za upis činjenice smrti u matičnu knjigu umrlih sastavit će smrtovnicu i obavezno je dostaviti sudu u roku 15 dana po izvršenom upisu.

(2) Smrtovnica se sastavlja na osnovu podataka iz matične knjige umrlih, podataka dobivenih od srodnika umrlog, od osoba s kojima je umrli živio, te od drugih osoba koje ih mogu pružiti.

(3) Ako organ iz stava 1. ovog člana nije u mogućnosti pribaviti podatke za sastavljanje smrtovinice, dostavit će smrtovnicu samo s onim podacima kojima raspolaže (u daljnjem tekstu: nepotpuna smrtovnica), navodeći razloge zbog kojih nije mogao sastaviti potpunu smrtovnicu i ukazujući na podatke koji bi mogli poslužiti ostavinskom sudu za pronalaženje nasljednika i imovine umrlog.

(4) Ako je ostavinskom sudu predana nepotpuna smrtovnica ili samo izvod iz matične knjige umrlih, on će na zapisnik u ostavinskoj raspravi utvrditi sve podatke koje treba sadržavati smrtovnica.

(5) Smrtovnica se sastavlja i u slučaju kada umrli nije ostavio imovinu.

(6) Smrtovnica ima dokaznu snagu javne isprave samo u pogledu podataka koji su preuzeti iz matične knjige umrlih.

Sadržaj smrtovnice

Član 217

(1) U smrtovnicu se unose:

1) prezime i ime ostavitelja, po mogućnosti jedinstveni matični broj građanina, ime jednog od njegovih roditelja, ostaviteljevo zanimanje, datum rođenja i državljanstvo, a za ostavitelja koji je bio u braku i prezime koje je imao prije sklapanja braka,

2) dan, mjesec i godina, mjesto i, po mogućnosti, sat smrti,

3) mjesto u kojemu je ostavitelj imao prebivalište, odnosno boravište.

(2) U smrtovnici treba, ako je to moguće, navesti:

1) prezime i ime, datum rođenja, zanimanje, prebivalište, odnosno boravište ostaviteljevog bračnog, odnosno vanbračnog partnera i bračne, vanbračne i usvojene djece,

2) prezime i ime, datum rođenja i prebivalište, odnosno boravište ostalih srodnika koji bi mogli biti pozvani na nasljedstvo na osnovu zakona, kao i osobe koje su pozvane na nasljedstvo na osnovu testamenta,

3) mjesto gdje se nalazi imovina koju je ostavio ostavitelj, ima li imovine za čije držanje, čuvanje ili prijavljivanje postoje posebni propisi, ima li gotovog novca, vrijednosnih papira, dragocjenosti, štednih knjižica ili kakvih drugih važnih isprava, da li je ostavitelj ostavio dugova i koliko, je li ostavio pisani testament ili zaključio ugovor o nasljeđivanju ili ugovor o doživotnom uzdržavanju ili ugovor o ustupanju i raspodjeli imovine za života i gdje se oni nalaze, a ako je ostavitelj napravio usmeni testament onda prezime i ime, zanimanje i boravište svjedoka pred kojima je usmeni testament napravljen,

4) očekuje li se rođenje ostaviteljeva djeteta i imaju li njegova djeca ili bračni partner staratelja,

5) datum i mjesto smrti bračnog partnera ili ostaviteljeva djeteta ili koje druge osobe koja bi mogla biti pozvana na nasljedstvo, a koja je umrla prije ostavitelja.

2. Popis ostaviteljeve imovine

Vrijeme obavljanja popisa

Član 218

(1) Popis ostaviteljeve imovine obavit će se po odluci ostavinskog suda kada se ne zna postoje li nasljednici ili gdje borave, kada su nasljednici osobe koje zbog maloljetne, duševne bolesti ili drugih okolnosti ne mogu same voditi brigu o svojim pravima i interesima, ili u drugim opravdanim slučajevima.

(2) Sud će popis narediti i na zahtjev ostaviteljevih nasljednika, legatara ili povjerilaca.

(3) Ako to zahtijevaju posebne okolnosti u kojima je ostavitelj umro, a naročito ako prijeti opasnost da bi dio ostavine mogao biti otuđen ili izgubljen, policijski službenici koji u tim okolnostima ureduju, prilikom svog uredovanja, ako je to moguće, popisat će ostaviteljeve stvari, po potrebi zapečatiti prostorije u kojima se stvari nalaze i popis dostaviti matičaru nadležnom za upis činjenice smrti.

(4) U slučaju iz stava 3. ovog člana matičar će primljeni popis dostaviti ostavinskom sudu koji vodi ostavinski postupak.

Sadržaj popisa

Član 219

(1) Popis će obuhvatiti sve nepokretne i pokretne stvari koje su bile u ostaviteljevom neposrednom posjedu u času njegove smrti.

(2) Popis će obuhvatiti i drugo što je pripadalo ostavitelju, a nalazi se kod druge osobe, uz naznaku kod koga se nalazi i po kojem osnovu, kao i ono što je ostavitelj posjedovao, a za što se tvrdi da nije njegovo vlasništvo.

(3) U popisu imovine zabilježit će se ostaviteljeva potraživanja, a i dugovi, te posebno neplaćeni porezi, doprinosi i druga javna davanja.

Način popisivanja

Član 220

(1) Pokretne stvari popisuju se po vrsti, rodu, broju, mjeri i težini ili pojedinačno.

(2) Nekretnine se popisuju pojedinačno s naznakom mjesta gdje se nalaze, kulture zemljišta, te zemljišnoknjižnih podataka ako su poznati.

Obavljanje popisa

Član 221

(1) Popis će obaviti sudski službenik ili notar kojeg odredi sudija koji vodi sudski postupak.

(2) Popis se obavlja u prisustvu dvije punoljetne osobe, a kada je to potrebno, i uz učestvovanje vještaka.

(3) Popisu može prisustvovati i svaka zainteresirana osoba.

Postupak sa stvarima za koje postoje posebni propisi

Član 222

Kada se prilikom popisivanja ili inače u ostavini pronađu stvari za čije držanje, čuvanje ili prijavljivanje postoje posebni propisi s njima će se nakon obavljenog popisa postupiti po tim propisima.

3. Osiguranje ostavine

Predaja na čuvanje

Član 223

(1) Ako se ustanovi da nijedan od prisutnih nasljednika nije sposoban upravljati ostavinom ili nečim iz njenog sastava, a nema zakonskog zastupnika, ili ako su nasljednici nepoznati ili odsutni ili kada druge okolnosti nalažu naročit oprez, policijski službenik ili druga osoba koja ureduje u ime vlasti predat će u hitnim slučajevima te stvari na čuvanje pouzdanoj osobi i o tome odmah obavijestiti sud na čijem se području te stvari nalaze, koji može tu mjeru izmijeniti ili ukinuti.

(2) Gotov novac, vrijednosne papire, dragocjenosti, štedne knjižice i druge važne isprave treba u slučaju iz stava 1. ovog člana predati na čuvanje sudu ili notaru na čijem se području nađe ta imovina.

(3) Ko primi na čuvanje stvari iz st. 1. i 2. ovog člana dužan je o tome izdati potvrdu koju će sudu na čijem se području te stvari nalaze predati onaj ko ih je dao na čuvanje.

(4) Sud iz st. 1. i 2. ovog člana obavijestit će ostavinski sud o svim mjerama poduzetim za osiguranje ostavine.

Postavljanje privremenog staratelja ostavine

Član 224

(1) Privremenog staratelja ostavine postavlja ostavinski sud.

(2) Prije postavljanja privremenog staratelja sud će, po mogućnosti, zatražiti mišljenje u pogledu staratelja od osoba koje su vjerovatno pozvane na nasljedstvo.

Pečaćenje

Član 225

(1) Ako ocijeni da je to cjelishodno, sud može odrediti da se prostorije u kojima se nalaze stvari iz sastava ostavine zapečate, te će odrediti osobu koju će obavezati da bez odgađanja prijavi svako oštećenje pečata nadležnoj policijskoj upravi i sudu.

(2) Dopuštenje za skidanje pečata može dati samo ostavinski sud, odnosno notar kao povjerenik suda.

Privremene mjere

Član 226

Prije pokretanja ostavinskog postupka i tokom njega, sve dok postupak ne bude pravomoćno okončan, sud će, na zahtjev stranke radi osiguranja stvari i prava iz ostavine, odrediti privremene mjere predviđene zakonom kojim se uređuje izvršni postupak, ako stranka učini vjerovatnim opasnost da bi se bez takve mjere promijenilo postojeće stanje ili ako učini vjerovatnim da je mjera potrebna da bi se spriječilo nasilje ili nastanak nenadoknadive štete koja prijeti.

C. POKRETANJE OSTAVINSKOG POSTUPKA

Pokretanje postupka

Član 227

(1) Ostavinski postupak pokreće se po službenoj dužnosti u roku 30 dana kad sud primi smrtovnicu ili izvod iz matične knjige umrlih, odnosno s njima izjednačenu ispravu.

(2) Sud, odnosno notar koji kao povjerenik suda vodi ostavinski postupak dužan je odmah nakon što se pokrene ostavinski postupak pribaviti dokaz o činjenicama iz Registra u skladu sa odredbama člana 124. ovog zakona.

Ispitivanje nadležnosti

Član 228

(1) Nakon što primi ispravu iz člana 227. ovog zakona sud će ispitati je li nadležan za ostavinski postupak, pa ako ustanovi da nije nadležan, dostavit će predmet nadležnom sudu.

(2) Ako sud ustanovi da je za ostavinski postupak nadležan inozemni organ, rješenjem će se oglasiti nenadležnim i obustaviti postupak.

Mjere ostavinskog suda za osiguranje ostavine

Član 229

(1) Mjere za osiguranje ostavine može ostavinski sud odrediti tokom cijelog ostavinskog postupka.

(2) Ostavinski sud može tokom ostavinskog postupka mijenjati i ukidati mjere osiguranja ostavine koje je odredio on sam ili neki drugi sud ili organ vlasti.

(3) Mjere za osiguranje, a i njihove promjene i ukidanja određuje ostavinski sud na zahtjev stranke, a i po službenoj dužnosti.

Pozivanje izvršitelja testamenta

Član 230

Ako je ostavitelj postavio izvršitelja testamenta, sud će mu to priopćiti i pozvati ga da se u određenom roku izjasni prima li se te dužnosti.

Staratelj nerođenog djeteta

Član 231

(1) Ako se očekuje rođenje djeteta koje bi bilo pozvano na nasljedstvo, ostavinski sud će o tome obavijestiti organ nadležan za poslove starateljstva.

(2) Ako organ nadležan za poslove starateljstva drukčije ne odredi, o pravima još nerođenog djeteta brinut će se jedan od njegovih roditelja.

Postupak kad nema imovine ili kad ima samo pokretne imovine

Član 232

(1) Ako prema podacima kojima sud raspolaže umrli nije ostavio imovinu, ostavinski će sud rješenjem odlučiti da se ne provodi ostavinska rasprava.

(2) Isto će tako sud postupiti i u slučaju ako je ostavitelj ostavio samo pokretnine i s njima izjednačena prava, a nijedna od osoba pozvanih na nasljedstvo ne zahtijeva da se provede ostavinski postupak.

(3) Kada sud odluči da ne provodi ostavinski postupak, obavijestit će o tome organ nadležan za poslove starateljstva, ako među nasljednicima ima osoba koje nisu sposobne da se same brinu o svojim pravima i interesima, a nemaju roditelje ili druge zakonske zastupnike.

(4) Ako je sud odlučio da se ne provodi ostavinski postupak zbog toga što se ostavina sastoji samo od pokretne imovine, ukinut će mjere osiguranja ostavine kako bi osobe pozvane na nasljedstvo mogle slobodno ostvarivati prava koja im pripadaju kao nasljednicima.

(5) Kad u ostavinu ulaze i stvarna prava na nekretninama postupit će se kao kad su iza ostavitelja ostale nekretnine, a kad postoje ostala prava, kao da su ostale pokretnine.

Odvajanje ostavine od imovine nasljednika

Član 233

Kad se po odredbama zakona može zahtijevati odvajanje ostavine od imovine nasljednika, sud će na prijedlog ovlaštenih osoba odrediti to odvajanje, primjenjujući pri tome odredbe ovog zakona o privremenim mjerama za osiguranje ostavine.

D. OSTAVINSKA RASPRAVA

Poziv na ročište

Član 234

(1) Za ostavinsku raspravu sud će odrediti ročište.

(2) U pozivu na ročište sud će zainteresirane osobe obavijestiti o pokretanju postupka, o tome je li mu koji testament već predat, te će ih pozvati da odmah dostave sudu pisani testament, odnosno ispravu o usmenom testamentu ili ugovor o nasljeđivanju ili o drugom pravnom poslu za slučaj smrti, ako se kod njih nalazi, ili da naznače svjedoke usmenog testamenta.

(3) Sud će u pozivu upozoriti zainteresirane osobe da mogu do donošenja prvostepenog rješenja o nasljeđivanju dati izjavu o prihvatanju i ustupanju nekom od sunasljednika ili izjavu o odricanju od naslijeđa usmeno na ročištu ili u formi notarski obrađene isprave, a ako na ročište ne dođu ili takvu izjavu ne daju, smatrat će se da žele biti nasljednici.

(4) Ako je ostavitelj ostavio testament ili ugovor o nasljeđivanju, o pokretanju ostavinskog postupka sud će obavijestiti i na ročište pozvati i osobe koje bi mogle po zakonu polagati pravo na naslijeđe.

(5) Ako je ostavitej postavio izvršitelja testamenta, sud će i njega obavijestiti o pokretanju postupka.

Pozivanje oglasom

Član 235

(1) Ako se ne zna ima li nasljednika, sud će oglasom pozvati osobe koje polažu pravo na nasljedstvo da se prijave sudu u roku jedne godine od objavljivanja oglasa u "Službenim novinama Federacije BiH".

(2) Oglas će se pričvrstiti na oglasnu ploču suda i objaviti u "Službenim novinama Federacije BiH" i na drugi prikladan način.

(3) Po odredbama st. 1. i 2. ovog člana sud će postupiti i ako je nasljedniku postavljen privremeni zastupnik zbog toga što je boravište nasljednika nepoznato, a nasljednik nema punomoćnika, ili zbog toga što se nasljednik ili njegov zakonski zastupnik, koji nemaju punomoćnika, nalaze u inozemstvu ili su nedostupni, a dostava se nije mogla obaviti.

(4) Nakon što istekne rok iz stava 1. ovog člana sud će provesti ostavinsku raspravu na osnovu izjave postavljenog staratelja i podataka kojima sud raspolaže.

Predmet ostavinske rasprave

Član 236

(1) Na ročištu za ostavinsku raspravu sud će raspraviti sva pitanja važna za donošenje odluke u ostavinskom postupku, a naročito u pogledu prava na nasljedstvo, veličinu nasljednog dijela i prava na legate.

(2) Sud o pravima odlučuje, po pravilu, pošto je zainteresiranim osobama omogućio da daju potrebne izjave. Tokom ostavinskog postupka zainteresirane osobe mogu davati izjave bez prisustva drugih zainteresiranih osoba i nije potrebno da se u svakom slučaju tim osobama omogući da se izjasne o izjavama drugih zainteresiranih osoba.

(3) O pravima osoba koje nisu došle na ročište, a uredno su pozvane, sud će odlučivati prema podacima kojima raspolaže uzimajući u obzir njihove pismeme izjave koje stignu do donošenja odluke.

(4) Ako sud posumnja da je osoba koja po zakonu polaže pravo na nasljedstvo jedini ili najbliži ostaviteljev srodnik, može saslušati i osobe za koje smatra da bi mogle imati jednako ili jače nasljedno pravo, a može te osobe pozvati i oglasom po odredbama člana 235. ovog zakona.

Nasljednička izjava

Član 237*

(1) Svako je ovlašten, ali niko nije dužan dati nasljedničku izjavu.

(2) Za osobu koja nije dala izjavu o odricanju od naslijeđa smatra se da želi biti nasljednikom.

(3) Osoba koja je valjano dala izjavu da prihvaća naslijeđe ne može ga se više odreći.

(4) Nasljedničku izjavu potpisuju, odnosno stavljaju rukoznak nasljednik ili njegov zastupnik.

(5) Ako nasljednik ili njegov zastupnik nije u stanju potpisati nasljedničku izjavu, navest će razlog ovlaštenoj osobi koja će to zabilježiti u zapisniku.

(6) Ovu izjavu ili punomoć sa istim pravnim djelovanjem nasljednik može dati i pred konzularnim predstavnikom ili diplomatskim predstavnikom Bosne i Hercegovine koji obavlja konzularne poslove.

(7) U izjavi treba navesti da li se nasljednik prima, odnosno odriče dijela koji mu pripada na osnovu zakona, na osnovu ugovora o nasljeđivanju ili na osnovu testamenta ili se izjava odnosi na nužni dio.

(8) Ako nasljednik u nasljedničkoj izjavi ne izjavi odnosi li se njegova izjava na ono što mu pripada na osnovu zakona, na osnovu ugovora o nasljeđivanju ili na osnovu testamenta, ili kao nužni dio, smatra se da se izjava odnosi na nasljedstvo po bilo kojem osnovu.

(9) Sud neće zahtijevati nasljedničku izjavu ni od koga, ali nasljednik koji želi dati izjavu može to učiniti usmeno pred ostavinskim sudom na zapisnik, odnosno predajom ostavinskom sudu isprave iz stava 6. ovog člana.

(10) Prilikom davanja izjave o odricanju od naslijeđa ovlaštene osobe će nasljednika upozoriti da se može odreći nasljedstva samo u svoje ime, ili i u ime svojih potomaka.

Prigovor na popis

Član 238

(1) Ako stranke prigovore popisu, sud može, ako to smatra potrebnim, narediti sudskom službeniku ili notaru da ponovno obavi popis.

(2) Ako popis imovine nije obavljen, sud može, na osnovu podataka koje su mu dale zainteresirane osobe, sam utvrditi što ulazi u ostavinu.

Upućivanje na parnicu zbog spora

Član 239

(1) Sud će prekinuti ostavinski postupak i uputiti stranke na parnicu ili postupak pred upravnim organom ako su među strankama sporne činjenice od kojih zavisi neko njihovo pravo.

(2) Na način predviđen odredbom stava 1. ovog člana sud će postupiti naročito ako su sporne činjenice:

1) o kojima zavisi nasljedno pravo, a naročito valjanost ili sadržaj ugovora o nasljeđivanju ili testamenta ili odnos nasljednika i ostavitelja na osnovu kojeg se po zakonu nasljeđuje,

2) od kojih zavisi veličina nasljednog dijela, vrijednost nužnog dijela ili uračunavanje u nasljedni dio,

3) od kojih zavisi opravdanost isključenja nužnih nasljednika ili postojanje razloga za nedostojnost,

4) je li se neka osoba odrekla naslijeđa,

5) od kojih zavisi osnovanost zahtjeva nadživjelog bračnog partnera i ostaviteljevih potomaka, koji su živjeli sa ostaviteljem u istom domaćinstvu da im se iz ostavine izdvoje predmeti domaćinstva koji služe za zadovoljenje svakodnevnih potreba.

(3) Ako u navedenim slučajevima ne postoji spor o činjenicama, već se stranke spore o primjeni prava, ostavinski sud neće prekidati ostavinski postupak nego će raspraviti pravna pitanja u ostavinskom postupku.

(4) Sud neće prekinuti postupak ni u slučaju iz stava 1. ovog člana, ako se radi o činjenicama čije postojanje zakon pretpostavlja, o činjenicama koje su općepoznate, te ako su sporne činjenice koje može utvrditi na osnovu javnih ili javno ovjerenih isprava, nego će na osnovu pretpostavke o postojanju tih činjenica, odnosno da je sadržaj tih isprava istinit donijeti rješenje o nasljeđivanju, a onoga koji tvrdi suprotno pretpostavci uputit će da to dokaže u parnici, odnosno u upravnom postupku.

Upućivanje na parnicu zbog spora o pravu na legat ili o drugom pravu na ostavinu

Član 240

(1) Ako su među strankama sporne činjenice od kojih zavisi pravo na testamentom određeni legat ili drugo pravo, sud će uputiti stranke na parnicu ili postupak pred organom uprave, ali neće prekinuti ostavinski postupak.

(2) Ako u slučaju iz stava 1. ovog člana ne postoji spor o činjenicama nego samo o primjeni prava, ostavinski sud će ta pravna pitanja raspraviti u ostavinskom postupku.

Upućivanje na parnicu zbog spora o sastavu ostavine

Član 241

(1) Sud će prekinuti ostavinski postupak i uputiti stranke na parnicu ili upravni postupak ako su između stranaka sporne činjenice:

1) od kojih zavisi sastav ostavine,

2) od kojih zavisi predmet legata,

3) ako između nasljednika postoji spor povodom zahtjeva nadživjelog bračnog partnera ili ostaviteljevih potomaka koji su s njim živjeli u zajednici da im iz ostavine izdvoji dio koji odgovara njihovom doprinosu u povećanju vrijednosti imovine ostavitelja.

(2) Sud neće prekinuti postupak u slučaju iz stava 1. ovog člana, ako su sporne činjenice koje može utvrditi na osnovu javnih isprava nego će na osnovu pretpostavke da je sadržaj tih isprava istinit donijeti rješenje o nasljeđivanju, a onoga koji tvrdi suprotno uputit će da to dokaže u parnici, odnosno u upravnom postupku.

(3) Kad sud u slučaju iz stava 1. ovog člana prekida postupak, prethodno će ispitati jesu li ispunjene pretpostavke za donošenje djelomičnog rješenja o nasljeđivanju, pa će ga donijeti ako su ispunjene.

(4) Prekid postupka iz stava 1. ovog člana ne odnosi se na ono što je obuhvaćeno djelomičnim rješenjem o nasljeđivanju.

Ko se upućuje na parnicu i trajanje prekida

Član 242

(1) Sud će uputiti na parnicu ili upravni postupak stranku čije pravo smatra manje vjerovatnim.

(2) Ako sud prekine postupak, odredit će rok koji ne može biti duži od 30 dana, u kojemu upućena stranka treba pokrenuti parnicu ili upravni postupak, te o pokretanju obavijestiti ostavinski sud.

(3) Ako stranka u određenom roku postupi po rješenju suda, prekid postupka trajat će dok parnica ili upravni postupak ne bude pravomoćno završen.

(4) Ako stranka u određenom roku ne postupi po rješenju suda, prekinuti će se postupak nastaviti i dovršiti bez obzira na zahtjeve u pogledu kojih je stranka upućena na parnicu, odnosno upravni postupak. U tom slučaju stranka koja je upućena na parnicu ili na upravni postupak može svoja prava ostvarivati u postupku na koji je upućena.

(5) Ako je ostavinski sud postupio u skladu s odredbom stava 4. ovog člana, a i u slučaju da je ostavinu raspravio, a trebao je stranku uputiti na parnicu ili upravni postupak, pravomoćnost odluke ostavinskog suda ne sprječava da se o odnosnom zahtjevu pokrene parnica ili upravni postupak.

E. RJEŠENJE O NASLJEĐIVANJU I LEGATU

Sadržaj rješenja o nasljeđivanju

Član 243

(1) Rješenjem o nasljeđivanju sud utvrđuje ko je ostaviteljevom smrću postao njegov nasljednik i koja su prava time stekle i druge osobe.

(2) Rješenje iz stava 1. ovog člana sadrži:

1) prezime i ime ostavitelja, ime jednog od njegovih roditelja, datum rođenja, državljanstvo i, po mogućnosti, ostaviteljev jedinstveni matični broj građanina, te za osobe umrle u braku i njihovo prezime koje su imale prije sklapanja braka,

2) oznaku nekretnina s podacima iz javnih evidencija o nekretninama potrebnim za upis, kao i oznaku pokretnih stvari i drugih prava za koja je sud utvrdio da ulaze u ostavinu,

3) prezime i ime nasljednika, ime jednog od njegovih roditelja, datum rođenja, državljanstvo, njegovo prebivalište, odnos nasljednika prema ostavitelju, nasljeđuje li ga kao zakonski ili ugovorni ili testamentarni nasljednik, a ako ima više nasljednika i nasljedni dio svakog pojedinog nasljednika izražen razlomkom, te po mogućnosti nasljednikov jedinstveni matični broj građanina,

4) je li i kako nasljednikovo pravo uvjetovano, uvjetovano rokom ili opterećeno nalogom, odnosno inače ograničeno ili opterećeno i u čiju korist,

5) prezime i ime i prebivalište osoba kojima je u vezi s nasljeđivanjem ostavitelja pripalo pravo na legat ili neko drugo pravo iz ostavine s tačnom oznakom tog prava, te po mogućnosti njihov jedinstveni matični broj građanina.

(3) Ako u ostavinskom postupku svi nasljednici i legatari sporazumno predlože diobu i način diobe, sud će i taj sporazum unijeti u rješenje o nasljeđivanju. Sud će isto tako postupiti ako diobu provede prema čl. 177. i 178. ovog zakona.

(4) Odredbe o rješenju o nasljeđivanju primjenjuju se na odgovarajući način i na slučajeve ostavine bez nasljednika (član 21. ovog zakona), kada su ostaviteljevi nasljednici općina, odnosno grad na koje je na osnovu ovog zakona prešla ostavina.

Dostava rješenja o nasljeđivanju

Član 244

(1) Rješenje o nasljeđivanju dostavit će se svim nasljednicima i legatarima, kao i osobama koje su tokom postupka istakle zahtjev za naslijeđe.

(2) Pravomoćno rješenje o nasljeđivanju dostavit će se nadležnoj poreznoj upravi i javnom registru nekretnina te drugim nadležnim organima.

Upisi u javnu evidenciju nekretnina i predaja pokretnih stvari

Član 245

(1) U rješenju o nasljeđivanju sud će odrediti da se nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju provedu u zemljišnoj knjizi i katastru nekretnina potrebni upisi u skladu s pravilima zemljišnoknjižnog prava.

(2) U rješenju o nasljeđivanju sud će odrediti da se nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju ovlaštenim osobama predaju pokretne stvari koje su pohranjene kod suda, notara ili po njihovu nalogu kod treće osobe.

(3) Ako je testamentom nasljedniku naloženo ispunjenje ili osiguranje obaveza u korist osoba koje se nisu sposobne same brinuti o svojim pravima i interesima, ili radi ostvarenja neke općekorisne svrhe, sud će odrediti nužne mjere osiguranja.

Mjere osiguranja kada je pravo nasljednika ili legatara uvjetovano

Član 246

Kad je nasljednikovo pravo uvjetovano, uvjetovano rokom ili opterećeno nalogom, sud će na prijedlog zainteresiranih osoba odrediti potrebne privremene mjere osiguranja.

Posebno rješenje o legatu

Član 247

(1) Ako nasljednici ne osporavaju legat, sud može i prije donošenja rješenja o nasljeđivanju, na zahtjev legatara, donijeti posebno rješenje o legatu.

(2) U tom slučaju na odgovarajući će se način primijeniti odredbe o upisima u zemljišnoj knjizi i o predaji pokretnih stvari koje se nalaze na čuvanju kod suda, notara ili po njihovu nalogu kod treće osobe.

Djelomično rješenje o nasljeđivanju

Član 248

Kad je sastav ostavine samo djelomično nesporan, sud će nakon što utvrdi ko su nasljednici, odnosno legatari donijeti djelomično rješenje o nasljeđivanju kojim će utvrditi nasljednike i legatare, te ono za što nije sporno da je u sastavu ostavine.

Učinak pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju i legatu

Član 249

(1) Smatra se da je pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju utvrđeno što je u sastavu ostavine, ko je ostaviteljev nasljednik, koliki mu nasljedni dio pripada, je li mu nasljedno pravo ograničeno ili opterećeno i kako, te postoje li kakva prava na legate i koja. Isto vrijedi i za djelomično rješenje o nasljeđivanju u pogledu onoga što je njima utvrđeno.

(2) Što je utvrđeno pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju može pobijati jedino onaj koji po odredbama ovog zakona nije vezan pravomoćnošću rješenja o nasljeđivanju. On to može pobijati jedino putem parnice s osobama u čiju korist glasi utvrđenje čiju istinitost osporava.

(3) Pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju nisu vezane osobe koje tvrde da im pripada neko pravo u pogledu onoga za što je utvrđeno da je u sastavu ostavine, ako nisu kao stranke učestvovale u ostavinskoj raspravi, niti su na nju bile uredno osobno pozvane.

(4) Pravomoćnim rješenjem o nasjeđivanju nisu vezane osobe koje tvrde da im je zbog ostaviteljeve smrti pripalo nasljedno pravo na osnovu ugovora o nasljeđivanju, testamenta ili zakona, ili da im je pripalo pravo na neki legat, ako nisu kao stranke učestvovale u ostavinskoj raspravi, niti su na nju bile uredno osobno pozvane.

(5) Pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju vezane su osobe koje su kao stranke učestvovale u ostavinskoj raspravi ili su na nju bile uredno osobno pozvane, no ipak nisu vezane:

1) u pogledu prava koja bi za njih proizlazila iz naknadno pronađenog ugovora o nasljeđivanju ili testamenta,

2) u pogledu prava čije je utvrđenje zavisilo o tome kako će neko sporno pitanje biti riješeno u parnici ili upravnom postupku na koji ih je ostavinski sud uputio, ili ih je trebao uputiti, ako to pitanje nije bilo riješeno prije pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju,

3) ako su ispunjene pretpostavke pod kojima bi u parničnom postupku mogle zahtijevati ponavljanje postupka.

Sticanje od tobožnjeg nasljednika

Član 250

(1) Ko je u dobroj vjeri povodom naplatnog sticanja neke stvari ili prava koje pripada ostaviteljevu nasljedniku postupao s povjerenjem u istinitost pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju, ne znajući da to utvrđenje nije istinito u pogledu osobe od koje je sticao, ipak je stekao tu stvar ili pravo kao što bi je stekao da je otuđiocu zaista pripadalo nasljedno pravo onako kako je navedeno u pravomoćnom rješenju o nasljeđivanju.

(2) Ovim se ne dira u odredbe o sticanju povjerenjem u istinitost i potpunost zemljišnih knjiga kao ni u odredbe o sticanju pokretnina od nevlasnika.

F. NASLJEDNIKOVI ZAHTJEVI NAKON PRAVOMOĆNOSTI RJEŠENJA O NASLJEĐIVANJU

Naknadno pronađena imovina

Član 251

(1) Ako se nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju pronađe imovina koja nije obuhvaćena tim rješenjem, sud neće ponovno provoditi ostavinsku raspravu, nego će ovu imovinu novim (dopunskim) rješenjem rasporediti na osnovu prije donesenog rješenja o nasljeđivanju, osim ako se neki od nasljednika odrekao nasljedstva ili svoj nasljedni dio ustupio sunasljedniku.

(2) Ako prije nije bila vođena ostavinska rasprava, sud će je po službenoj dužnosti provesti samo ako su pronađene nekretnine ili s njima izjednačena prava.

(3) Ako prije nije bila vođena ostavinska rasprava, a pronađene su pokretnine ili s njima izjednačena prava, sud će provesti ostavinsku raspravu samo na zahtjev zainteresiranih osoba.

Naknadno pronađeni ugovor o nasljeđivanju i testament

Član 252

(1) Ako se nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju pronađe testament, sud će ga proglasiti, te zapisnik o proglašenju i fotokopiju (prijepis-presliku) testamenta dostaviti ostavinskom sudu, a zadržati njezin izvornik.

(2) U slučaju iz stava 1. ovog člana, kao i u slučaju da se naknadno pronađe ugovor o nasljeđivanju, ostavinski sud neće ponovno voditi ostavinsku raspravu, nego će obavijestiti zainteresirane osobe o proglašenju testamenta, odnosno o naknadno pronađenom ugovoru o nasljeđivanju i upozoriti ih da mogu svoja prava na osnovu testamenta ostvarivati u parnici.

Novi nasljednik ili legatar

Član 253

Osoba koju ne veže pravomoćno rješenje o nasljeđivanju ili legatu, a koja smatra da ima pravo kao nasljednik ili legatar, može to svoje pravo ostvarivati samo u parnici.

Djelovanje razloga za ponavljanje postupka

Član 254

(1) Nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju ili o legatu, stranke mogu u rokovima i zbog razloga zbog kojih se može zahtijevati ponavljanje parničnog postupka pokrenuti parnicu i u njoj ostvarivati svoja prava.

(2) U parnici iz stava 1. ovog člana sud će o postojanju pretpostavki za ponavljanje postupka odlučiti kao o prethodnom pitanju.

G. POSTUPAK KAD JE NADLEŽAN INOZEMNI ORGAN

Mjera za zaštitu domaćih nasljednika, legatara i povjerioca

Član 255

(1) Kad je za odlučivanje o nasljedstvu iza određenog ostavitelja nadležan inozemni organ, sud na čijem je području ostavitelj umro izdat će po prijemu smrtovnice oglas kojim će pozvati sve osobe u zemlji koje se smatraju ostaviteljevim nasljednicima, legatarima ili povjeriocima da u oglasnom roku, koji ne može biti kraći od 30 dana ni duži od šest mjeseci, a koji teče od dana objavljivanja oglasa u "Službenim novinama Federacije BiH", to prijave sudu jer će se u protivnom slučaju ostaviteljeve pokretnine predati nadležnom organu strane države, ili osobi koju on ovlasti da ih primi.

(2) Oglas će se objaviti u "Službenim novinama Federacije BiH" i na oglasnoj ploči suda, a po potrebi i na drugi prikladan način, a jedan primjerak oglasa dostavit će se najbližem diplomatskom ili konzularnom predstavniku odnosne strane države u našoj zemlji.

(3) Neće se izdati oglas ako vrijednost ostavine, bez odbitka dugova, ne prelazi iznos od 10.000,00 KM.

(4) Ako se oglas ne objavi ostavina se ne smije predati prije nego što isteknu tri mjeseca od dana smrti stranog državljanina.

Zadržavanje ostavine

Član 256

(1) Ako neka osoba prijavi sudu da se smatra ostaviteljevim nasljednikom ili legatarom, sud će za vrijeme dok organ strane države ne odluči o tom njenom pravu, zadržati one ostaviteljeve stvari koje bi bile dovoljne tom njenom pravu.

(2) Pošto organ strane države donese pravomoćnu odluku o njenom pravu, sud će u pogledu prijavljenog zahtjeva izvršiti ovu odluku u pogledu zadržanih stvari, a ostatak će potom predati organu strane države.

(3) Ako neki ostaviteljev vjerovnik prijavi svoje potraživanje, sud će zadržati onoliko ostaviteljevih stvari koliko je potrebno za pokriće tog potraživanja sve dok ono ne bude podmireno ili osigurano.

DIO TREĆI

NOTARI KAO SUDSKI POVJERENICI

I. PROVOĐENJE OSTAVINSKIH RASPRAVA

Djelokrug notara

Član 257

(1) Notari kao sudski povjerenici provode radnje i donose odluke u ostavinskom postupku u skladu sa odlukom suda o povjeravanju i odredbama ovog zakona.

(2) Sud može iz važnih razloga uvijek oduzeti notaru daljnje provođenje ostavinske rasprave koje mu je povjereno i raspravu sam provesti ili povjeriti drugom notaru, te o tome prethodno ili istovremeno obavijestiti Notarsku komoru Federacije Bosne i Hercegovine.

(3) Važni razlozi iz stava 2. ovog člana npr. jesu: nemogućnost notara da zbog bolesti ili kojeg drugog razloga obavlja posao, očito notarevo zanemarivanje zakonskih obaveza ili drugi važni razlozi po ocjeni suda.

(4) Protiv odluke suda iz st. 1. i 2. ovog člana nije dopuštena žalba.

Postupak

Član 258

(1) Notar povjerene mu radnje u nasljednim stvarima provodi u skladu s odredbama ovog zakona po kojima sud provodi taj postupak.

(2) U postupku koji se provodi pred notarom stranka može biti zastupana po odredbama koje se primjenjuju na zastupanje u vanparničnom postupku.

Rokovi za provođenje postupka

Član 259

(1) Povjereni postupak provođenja ostavinske rasprave notar je dužan provesti u razumnom roku, računajući od dana prijema predmeta.

(2) U slučaju da notar iz opravdanih razloga ne uspije u roku iz stava 1. ovog člana provesti sve radnje, dostavit će o tome izvještaj sudu i Notarskoj komori Federacije Bosne i Hercegovine u kojem će obrazložiti razloge zbog kojih nije dovršio postupak.

Ovlaštenja i dužnosti notara

Član 260

(1) Kao povjerenik suda u ostavinskom postupku notar na osnovu odluke suda o povjeravanju provodi radnje i donosi odluke propisane ovim zakonom.

(2) U slučajevima iz čl. 239., 240. i 241. ovog zakona notar će vratiti spis nadležnom sudu.

(3) U slučajevima iz čl. 173., 177. i 178. ovog zakona notar može donositi odluke samo uz saglasnost svih stranaka u postupku. U protivnom vratit će spis nadležnom sudu.

(4) Nakon pravomoćnosti rješenja kojim je postupak okončan, odnosno povodom izjavljenog prigovora, kao i u drugim slučajevima kada po odredbama ovog zakona vraća spis nadležnom sudu, notar će vratit spis nadležnom sudu, a u notarskom spisu zadržati prijepis spisa.

Službeno sjedište notara

Član 261

(1) Sud će provođenje ostavinskih postupaka povjeravati notarima koji imaju službeno sjedište na području suda ili na području njegovog odjeljenja.

(2) Kad na području suda, odnosno odjeljenja suda imaju svoja službena sjedišta više notara, predmeti će im se dodjeljivati u rad ravnomjerno abecednim redom prezimena notara, na koji red neće uticati završetak kalendarske godine.

(3) Ostavinske predmete u skladu sa st. 1. i 2. ovog člana sud može dostavljati notarima i elektronskim putem.

II. POLOŽAJ I RAD NOTARA KAO SUDSKOG POVJERENIKA

Važenje zakona

Član 262

(1) Ako ovim zakonom nije drukčije propisano, za rad notara kao sudskog povjerenika važe propisi kao za sudove.

(2) O razlozima za izuzeće notara odlučuje sud koji ga je postavio za svog povjerenika.

Dostavljanje

Član 263

Pozive i druge isprave koje sastavlja kao sudski povjerenik notar dostavlja strankama prema propisima o sudskoj dostavi.

Oslobođenje od troškova taksi

Član 264

U izvršenju povjerenog posla notar je ovlašten pribavljati potrebne podatke i isprave od drugih nadležnih organa. Podnesci kojima to traži oslobođeni su od troškova sudskih i administrativnih taksi.

Nadzor suda

Član 265

(1) Nadzor nad radom notara kao sudskog povjerenika vrši sud koji mu je povjerio posao.

(2) Notar ne može, osim iz naročito opravdanih razloga, odbiti povjereni posao, a o čemu je bez odgađanja dužan obavijestiti sud i Notarsku komoru Federacije Bosne i Hercegovine.

(3) O opravdanosti razloga iz stava 2. ovog člana odlučuje sud koji mu je povjerio posao, pri čemu sud može zatražiti mišljenje Notarske komore Federacije Bosne i Hercegovine.

(4) Kad notar odbije povjereni posao ili kad mu sud oduzme povjereni posao, sud će narediti notaru predaju spisa i po službenoj dužnosti izvršiti svoj nalog te o tome obavijestiti Notarsku komoru Federacije Bosne i Hercegovine.

(5) Notar koji odbije izvršiti nalog suda ili odbije predati sudu spise o povjerenom poslu čini povredu službene dužnosti iz člana 120. Zakona o notarima ("Službene novine Federacije BiH", br. 45/02).

Prestanak rada notara

Član 266

(1) U slučaju prestanka rada notara ili promjene službenog sjedišta notara, kojem je sud povjerio provođenje ostavinskog postupka, postupit će se po odredbama propisa o notarskoj službi koji se odnose na postupak sa spisima notara nakon što se upraznи mjesto notara.

(2) Ako u roku od 130 dana ne bude postavljen novi notar ili vršitelj dužnosti notara kojem su povjereni svi spisi, knjige i druga dokumentacija, Notarska komora dužna je sve spise koje je sud povjerio na provođenje ostavinskog postupka vratiti nadležnom sudu, a nadležni sud će postupiti u skladu sa odredbom člana 261. ovog zakona.

III. NAGRADA I TROŠKOVI NOTARA KAO SUDSKOG POVJERENIKA

Nagrada i troškovi

Član 267

(1) Nagrada i troškovi notara kao povjerenika suda u provođenju ostavinskog postupka određuju se tako da se jedna nagrada po pravilu odnosi na sve radnje notara u pojedinom ostavinskom postupku.

(2) Pravilnikom o nagradi za provođenje ostavinskog postupka propisat će se za koje radnje notar ima pravo na posebnu nagradu (popis ostavine, dopunsko rješenje o nasljeđivanju, djelomično rješenje o nasljeđivanju i sl.).

(3) Kad u ostavinskom postupku notar postupa kao povjerenik suda, ne plaća se taksa.

(4) Plaćanje notarske nagrade i nadoknade vrši se u skladu s propisima o notarskoj službi i Pravilniku iz člana 268. ovog zakona.

Pravilnik

Član 268

(1) Visinu nagrade i nadoknade troškova za radnje iz člana 267. ovog zakona propisat će federalni ministar pravde na prijedlog Notarske komore Federacije Bosne i Hercegovine.

(2) Notar smije za službene radnje koje je proveo u ostavinskom postupku kao povjerenik suda računati i naplaćivati samo nagradu po propisanoj tarifi. Zabranjeno je notaru sklapanje pogodbe sa strankama o plaćanju nagrade i troškova drukčije nego je propisano tarifom.

(3) Notar će odbiti davanje klauzule pravomoćnosti i dostavljanje pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju javnim registrima, sve dok stranke ne izmire cjelokupni iznos notarske nagrade i nadoknade troškova.

DIO ČETVRTI

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 269

(1) Prava stranaka u vezi s nasljeđivanjem cijenit će se po zakonu koji se primjenjivao u času otvaranja nasljedstva.

(2) Procesne odredbe ovog zakona primjenjivat će se na sve slučajeve nas ljeđivanja za koje je ostavinski postupak pokrenut nakon početka primjene ovog zakona.

(3) Sud će u roku 30 dana počevši od dana primjene ovog zakona povjeriti notarima u skladu sa odredbama člana 261. ovog zakona sve ostavinske predmete u kojima do dana primjene ovog zakona nije poduzeo ni jednu procesnu radnju.

(4) Izuzetno od odredbe stava 2. ovog člana, ukoliko u ostavinskom postupku sud nije poduzeo ni jednu procesnu radnju primjenit će se procesne odredbe ovog zakona,.

(5) Ako je ostavinski postupak pokrenut prije početka primjene ovog zakona, a u tom postupku su poduzete procesne radnje, a nije doneseno prvostepeno rješenje, postupak će se okončati po odredbama Zakona o vanparničnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/98, 39/04 i 73/05).

Član 270

(1) Do dana primjene ovog zakona valjanost forme testamenta i opoziva testamenta cijenit će se po odredbama dosadašnjeg Zakona o nasljeđivanju ("Službeni list SRBiH", br. 7/80 i 15/80).

(2) Do dana primjene ovog zakona valjanost ugovora o ustupanju i raspodjeli imovine za života, ugovora o doživotnom uzdržavanju, ugovora o odricanju od naslijeđa i ugovora o prijenosu nasljednog dijela prije diobe primjenjivat će se odredbe Zakona o nasljeđivanju ("Službeni list SRBiH", br. 7/80 i 15/80).

(3) Izuzetno od odredbi st. 1. i 2. ovog člana, pravni poslovi zaključeni u formi notarski obrađene isprave sa ovjerom ili bez ovjere od sudije do dana stupanja na snagu ovog zakona i to: ugovori o ustupanju i raspodjeli imovine za života, ugovori o doživotnom izdržavanju i sporazumi o odricanju od naslijeđa koje nije otvoreno, kao i pismeni testamenti pred svjedocima iz člana 67. ranijeg Zakona o nasljeđivanju, koje su sastavili notari u formi notarski obrađene isprave do dana početka primjene ovog zakona su punovažni.

(4) Odredbe iz stava 3. ovog člana primjenjivat će se i u zatečenim postupcima pred sudovima.

Član 271

(1) Federalni ministar pravde donijet će pravilnik iz člana 124. stav 2. ovog zakona u roku 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Federalni ministar pravde donijet će pravilnik iz člana 268. stav 1. ovog zakona u roku 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(3) Notarska komora Federacije Bosne i Hercegovine uspostavit će Registar testamenata i drugih nasljednopravnih poslova iz člana 124. ovog zakona u roku dva mjeseca od dana stupanja na snagu pravilnika iz stava 1. ovog člana.

Član 272

Na području općinskih sudova gdje do dana primjene ovog zakona nisu imenovani notari ostavinske postupke provode nadležni sudovi do imenovanja notara za područja tih sudova.

Član 273

(1) Rokovi koji su počeli teći prije stupanja na snagu ovoga zakona ističu kad istekne vrijeme određeno ovim zakonom, ali ako je po odredbama koje su prestale važiti već počeo teći rok koji je duži, onda istekom tog roka.

(2) Kad je ovim zakonom određen rok koji po odredbama koje su prestale važiti nije bio predviđen, taj rok ne može početi teći prije stupanja na snagu ovog zakona.

Član 274

Ministar vanjskih poslova Bosne i Hercegovine bez odgode će obavijestiti Vladu Sjedinjenih Američkih Država kao depozitara prema Konvenciji o jednoobraznom zakonu o obliku međunarodnog testamenta da su ovlaštene osobe za sastavljanje međunarodnog testamenta u Federaciji sudije općinskih sudova, notari, zapovjednici broda, odnosno aviona, a u inozemstvu konzularni, odnosno diplomatsko-konzularni predstavnici Bosne i Hercegovine.

Član 275

(1) Danom početka primjene ovog zakona prestaje važiti Zakon o nasljeđivanju ("Službeni list SRBiH", br. 7/80 i 15/80).

(2) Posebni propisi o nasljeđivanju ostaju na snazi ukoliko nisu u suprotnosti s odredbama ovog zakona.

Član 276

Danom početka primjene ovog zakona prestaju važiti odredbe čl. od 91. do 145. Zakona o vanparničnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/98, 39/04 i 73/05).

Član 277

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH", a počet će se primjenjivati nakon tri mjeseca od dana stupanja na snagu.